

Helsingin kaupunki

Talousarvio 2014

Kaupungin-
johtajan
talousarvio-
ehdotus

Taloutta tasapainotetaan

**Prosentin
tuottavuustavoite**

**435 miljoonan euron
investointikatto**

Käsittelyaikataulu

Helsingin kaupungin vuoden 2014 talousarvioehdotus ja vuosien 2014–2016 taloussuunnitelmaehdotus
Alla esitetty aikataulu perustuu kaupunginhallituksen 10.12.2012 tiedoksi merkitsemään vuoden 2014 talousarvion käsittelyaikatauluun.

Lokakuu 2013

to 10.10.	klo 11.00	Kaupunginjohtaja esittelee talousarvioehdotuksen tiedotusvälineille. Kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston jäsenille jaetaan talousarvioehdotus ja kaupunginvaltuutettujen tekemät talousarvioaloitteet.
	klo 12.00	Talousarvioaineisto julkaistaan kaupungin internet-sivuilla www.hel.fi/talousarvio .
ma 14.10.	klo 12.00	Kaupunginjohtaja esittelee talousarvioehdotuksen kaupungin henkilöstötoimikunnalle .
	klo 16.00	Kaupunginjohtaja esittelee talousarvioehdotuksen kaupunginhallitukselle .
ma 28.10.	klo 16.00	Kaupunginhallitus käsittelee talousarvioehdotusta ja aloitteita.
to 31.10.		Kaupunginvaltuustolle jaetaan kaupunginhallituksen talousarvioehdotus ja aloitteet sekä valtuuston kokouksen esityslistateksti.

Marraskuu 2013

ke 6.11.	klo 15.00*	Kaupunginvaltuusto kokoontuu ja käsittelee talousarvioehdotusta ja aloitteita ensimmäisen kerran. Kaupunginvaltuuston ryhmät pitävät puheenvuoronsa.
ke 13.11.	klo 16.00*	Kaupunginvaltuusto käsittelee talousarvioehdotusta ja aloitteita toisen kerran. Kaupunginvaltuusto päättää kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosentit ja hyväksyy vuoden 2014 talousarvion.

* Kokouksia pääsee seuraamaan kaupunginvaltuuston istuntosalin lehterille, sisäänkäynti Sofiankatu 3. Kaupunginvaltuuston kokouksia voi myös seurata suorana lähetyksenä: www.helsinkikanava.fi.

Helsingin vuoden 2014 talousarvioehdotuksen tiivistelmä

Tiivistelmässä esitellään vuoden 2014 talousarvion keskeisimmät kohdat ja kaupungin toiminnoissa tapahtuvat muutokset. Aluksi esitetään kaupungin taloustilannetta kuvaavia lukuja sekä kehityslinjoja. Seuraavaksi kuvataan toimialojen keskeisimmät määrärahamuutokset vuonna 2014. Lopuksi esitellään kaupungin merkittävimpiä investointeja vuosina 2014–2016.

Sisällys

Käsittelyaikataulu 2

Julkisen talouden oikaisemiseksi tarvitaan lisätoimia 5

Prosentin tuottavuuden parantamistavoite 6

Verotulojen kasvu jää niukaksi vuonna 2014 9

Valtionosuudet vähenevät 10

Helsingin strategiaohjelma 2013–2016 11

Kaupunginjohtajan toimiala 13

Rakennus ja ympäristötoimi 18

Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimi 20

Sivistys- ja henkilöstötoimi 24

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi 30

Pitkäjänteinen investointisuunnittelu talouden tasapainottamiseksi 33

Kartat

Kaupungin aluerakentamiskohteet 39

Merkittävät rakennushankkeet 2014 42

Yhteystiedot lisätietoja varten [takakansi](#)

Kannen kuvissa:

Ylhäällä vasemmalla: Pyöräilijöitä Kruunuvuorenrannassa, näkymä kantakaupunkiin.

Ylhäällä oikealla: Uutta asuntorakentamista keskustassa Leppäsuolla.

Alhaalla: Respa on kaupungin hanke yhteiskuntatakuun toteuttamiseksi.

Talousarvio-
aineisto
internetissä:
[www.hel.fi/
talousarvio](http://www.hel.fi/talousarvio)

Julkisen talouden oikaisemiseksi tarvitaan lisätoimia

Kansainvälisessä taloudessa on kesän 2013 jälkeen odotettu käännettä parempaan samoin kuin euroalueen puolitoista vuotta kestäneen taantuman päättymistä. Yhdysvalloissa ja Japanissa viimeaikainen kehitys on ollut positiivista ja Kiinan talouskasvun hidastuminen on ollut ennakoitua maltillisempaa. Viimeisimpien tilastotietojen ja talouden kehitystä kuvaavien indikaattorien valossa näyttää siltä, että taloustilanteen heikkeneminen olisi pysähtynyt ja loppuvuodesta 2013 kehitys kääntyisi pieneen kasvuun.

Kansainvälisen talouden mahdollinen käänne parempaan antaa viitteitä siitä, että Suomessa maltillinen talouden kasvu voisi alkaa ulkomaankaupan piristymisellä. Kokonaisuudessaan taloudellinen tilanne erityisesti euroalueella on kuitenkin herkkä. Kohtalaisen pienetkin muutokset voivat kääntää kasvun jälleen negatiiviseksi. Vuonna 2013 Suomen bruttokansantuotteen ennustetaan jäävän keskimäärin 0,5 prosenttia viime vuotta alhaisemmaksi.

Teollisuustuotannon alamäki jatkuu Suomessa sekä rakenteellisten että suhdannetekiöiden vuoksi. Palvelutuotannon määrän ennustetaan pysyvän edellisvuoden tasolla. Työttömyys nousee maltillisesti loppuvuodesta, ja vuoden keskimääräiseksi työttömyysasteeksi muodostuu 8,3 prosenttia.

Vuonna 2014 Suomen talouskasvun ennakoidaan olevan 1,2 prosenttia. Kasvu muuttuu laajapohjaisemmaksi ja kysyntäeristä vain investoinnit pienentävät kasvua.

Työttömyysaste pysyy kuitenkin 2014 lähes ennallaan. Työmarkkinoiden kysyntä ja tarjonta eivät kohta, koska työpaikat ja työnhakijoiden tietotaidot eivät vastaa toisiaan.

Vuoden 2015 talouskasvun ennustetaan olevan 1,9 prosenttia. Talouden kasvupotentiaali on alhainen, sillä väestöllisten tekijöiden takia työpanos ei kasva. Teollisuuden rakennemuutos on pienentänyt viime vuosina tuotantokapasiteettia ja investoinnit uuteen tuotantoon ovat tällä hetkellä vähäiset.

Julkisen talouden tilanne pysyy heikkona lähivuosien ajan. Väestön ikärakenteen muutos vähentää työikäisten määrää ja kasvattaa ikäsidonnaisia julkisia menoja, mikä vaikeuttaa julkisen talouden rahoitusta. Myös heikko suhdannetilanne rasittaa julkista taloutta. Julkisyhteisöjen rahoitusasema on alijäämäinen ensi vuonna jo kuudetta vuotta peräkkäin eikä julkinen talous näytä tasapainottuvan tämän jälkeenkään.

Vuonna 2013 kuntatalous pysyy alijäämäisenä. Menojen volyymikasvuksi arvioidaan noin prosentti ja peruspalvelujen hintatason nousuksi noin 2 prosenttia. Ansiotason nousu kuntasektorilla hidastuu 1,8 prosenttiin edellisvuoden 3,6 prosentista. Kuntatalouden henkilöstömäärän arvioidaan pysyvän edellisen vuoden tasolla. Edelleenkin vuonna 2013 vuosikate ei riitä kattamaan poistoja, ja velan määrän kasvuksi arvioidaan noin 1,6 miljardia euroa.

Kuntien verotulojen kasvuksi vuonna 2014 ennakoidaan 2 prosenttia, kun arvioidaan veropohjan kehitystä ilman mahdollisia kunnallisvero- tai kiinteistöveroprosenttien korotuksia. Kunnallisveron tuoton arvioidaan kasvavan noin 1,5 prosenttia. Valtionosuudet alenevat 1,5 prosenttia. Peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuu vuonna 2014 uusi 362 miljoonan euron suuruinen vähennys osana valtiontalouden sopeutustoimia. Toisaalta jäteveron tuotto ohjataan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta ja tämä pienentää edellä mainittua valtionosuusleikkausta noin 70 miljoonalla eurolla. Yhteensä verotulojen ja valtionosuuksien kasvuksi ennakoidaan vain 1 prosentti vuonna 2014.

Toimintamenojen arvioidaan kasvavan nimellisesti 3,5 prosenttia ja peruspalvelujen kustannusten arvioidaan nousevan 2,1 prosenttia. Näillä oletuksilla kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate heikkenisi vuonna 2014 lähes 800 miljoonalla eurolla, ja kuntatalouden alijäämä syvenisi. Velan määrä kasvaisi runsaalla 2 miljardilla eurolla.

Kaupunkitapahtuma Lux Helsinki kansoitti talvisen kaupungin tammikuun ensimmäisellä viikolla. Twinsen Hon valoteos Little Spirits Hakasalmen huvilalla.

Hallituksen rakennepaketilla tavoitellaan 2 miljardin euron säästöjä kunnissa

Maan hallitus sopi elokuun 2013 lopussa rakennepoliittisesta ohjelmasta talouden kasvuedellytysten vahvistamiseksi ja kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi. Rakennepoliittisen ohjelman mukaan kuntien tehtäviä ja velvoitteita puretaan yhden miljardin euron kustannuksia vastaavasti. Toinen miljardi euroa kuntien talouden tasapainottamiseksi saadaan aikaan kuntien verorahoitusta lisäämällä ja tuottavuutta parantamalla. Hallitus valmistautuu päättämään konkreettisesta ohjelmasta osa-aluekohtaisine toimineen ja niiden aikatauluineen vuoden 2013 marraskuun loppuun mennessä. Ohjelmaan sisältyvät toimet eivät siten vielä sisälly tulevien vuosien kuntatalouden näkymiä kuvaaviin lukuihin.

Helsingin väestönkasvu tällä hetkellä nopeaa

Helsingin väkiluku kasvoi vuoden 2012 aikana 8 584 henkilöllä ja asukasluku oli 603 700 vuoden 2013 alkaessa. Vuonna 2011 väestön kasvu oli 6 835 henkeä. Muuttovoitto kasvoi 1 500 hengellä verrattuna vuoteen 2011. Muuttovoitto lisäsi kokonaisuudessaan väestöä vuoden 2012 aikana 6 916 henkilöllä. Syntyneiden määrä kasvoi hieman, ja luonnollisen väestönkasvun osuus kasvusta oli 1 674 henkeä.

Viime vuosien väestönkasvua on lisännyt Helsingin muuttotappion väheneminen seudun muihin kuntiin. Vuonna 2012 muuttotappio oli 1 200 henkilöä, kun vuonna 2011 se oli 2 150 asukasta. Muualta Suomesta saatu muuttovoitto kasvoi sekin vuodesta 2011, ja oli 4 400 henkeä. Ulkomailta muuttaneiden määrä oli edelleen viime vuosien korkealla tasolla, ja ulkomailta saatu muuttovoitto oli samansuuruinen kuin edellisvuonna, 3 700 henkeä.

Suuri osa viime vuosien väestönkasvusta selittyy maahanmuuttajilla. Muiden kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien määrä kasvoi vuoden 2012 aikana 5 300 henkilöllä. Vieraskielisen väestön määrä on nyt 73 600 eli noin 12 prosenttia helsinkiläisistä. Ruotsinkielisten määrä kasvoi edelleen hieman, ja osuus on 6 prosenttia väestöstä.

Päivähoitoikäisten eli 0–6-vuotiaiden lasten määrä kasvoi 1 100:lla ja määrä oli 42 200 vuoden 2012 lopussa. Lasten määrä on nyt samalla tasolla kuin 1990-luvun lopussa. Peruskoulun ala-asteikäisten eli 7–12-vuotiaiden määrä laski vuodesta 2002 vuoteen 2011 yli 4 700 henkilöllä, mutta kääntyi vuoden 2011 aikana kasvuun. Viime vuonna kasvua oli 550 henkilöä. 13–15-vuotiaiden määrä laski edelleen noin 200 nuorella.

Prosentin tuottavuuden parantamistavoite

Vuoden 2014 talousarvion lähtökohtana oli valtuustokauden 2013–2016 strategiaohjelman mukainen talouden tasapainoa ja tuottavuuden parantamista koskeva tavoite:

Helsingin kaupungin talouden tunnuslukuja	Ilman liikelaitoksia ja itsenäisinä taseyksiköinä toimivia rahastoja, sisältäen sisäiset erät			Sisältäen liiketoiminnan ja itsenäisinä taseyksiköinä toimivat rahastot		
	Käyttö 2012	Ennuste 2013	TA 2014	Käyttö 2012	Ennuste 2013	TA 2014
milj. €						
Vuosikate	154	29	45	439	331	327
Poistot	283	290	304	397	409	433
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-43	-177	-118	139	15	47
Investoinnit	483	481	435	650	746	708
Lainakanta	912	1 082	1 313	1 201	1 514	1 774
Vuosikate, % poistoista	54 %	10 %	15 %	111 %	81 %	75 %
Investointien tulorahoitus-%	32 %	6 %	10 %	68 %	44 %	47 %

Tuloslaskelma ilman liikelaitoksia ja rahastoja 1000 €	TP 2012	TA 2013	Ennuste 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toimintatulot	1 356 100	1 386 849	1 368 663	1 426 359	1 453 798	1 484 277
Toimintamenot	-4 391 700	-4 538 670	-4 566 528	-4 669 400	-4 776 400	-4 881 100
Toimintakate	-3 035 601	-3 151 821	-3 197 865	-3 243 041	-3 322 602	-3 396 823
Verotulot	2 759 031	2 831 800	2 831 800	2 921 500	3 021 500	3 071 500
Valtionosuudet	297 258	270 000	274 000	254 600	254 600	254 600
Rahoitustulot ja -menot	133 096	121 648	121 230	111 908	100 116	90 381
Vuosikate	153 784	71 627	29 165	44 967	53 614	19 658
Poistot	-282 980	-274 479	-289 523	-304 432	-311 215	-319 071
Satunnaiset tulot ja menot	102 376	115 577	78 100	130 590	140 570	141 155
Tilikauden tulos	-26 820	-87 275	-182 258	-128 875	-117 031	-158 258
Poistoeron muutos	841	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys	-46 083	-9 000	0	0	0	0
Rahastojen vähennys	9 147	11 820	5 500	10 850	11 100	7 850
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-62 915	-84 455	-176 758	-118 025	-105 931	-150 408

Rahoituslaskelma ilman liikelaitoksia ja rahastoja 1000 €	TP 2012	TA 2013	Ennuste 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
<i>Tulorahoitus</i>						
Vuosikate	153 784	71 627	29 165	44 967	53 614	19 658
Satunnaiset erät	102 376	115 577	78 100	130 590	140 570	141 155
Tulorahoituksen korjauserät	-118 225	-131 239	-93 762	-146 286	-155 786	-155 669
<i>Investointien rahavirta</i>						
Investointimenot	-482 697	-470 216	-481 433	-435 000	-435 000	-435 000
Ylitysoikeus	0	-77 865	0	0	0	0
Rahoitusos. investointimenoihin	4 472	3 572	2 700	2 590	2 570	3 155
Pysyvien vastaavien luovutustulot	124 927	112 005	75 400	128 000	138 000	138 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-215 362	-298 674	-389 830	-275 139	-256 032	-288 701
<i>Antolainauksen muutokset</i>						
Antolainasaamisten lisäykset	-38 677	-22 554	-32 520	-15 350	-15 350	-15 350
Antolainasaamisten vähennykset	27 835	28 273	28 600	29 283	29 738	29 788
<i>Lainakannan muutokset</i>						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 438	303 200	261 200	472 000	429 000	710 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-114 788	-121 135	-91 200	-240 900	-165 900	-370 900
<i>Oman pääoman muutokset</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>						
Pääoman siirto Helsingin Energialta	200 000	0	150 000	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	81 808	187 784	316 080	245 033	277 488	353 538
Vaikutus maksuvalmiuteen	-133 555	-110 890	-73 750	-30 106	21 456	64 837

Tuloslaskelma sisältäen virastot, liikelaitokset ja rahastot 1000 €	TP 2012	TA 2013	Ennuste 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Toimintatulot	1 878 883	1 878 268	1 879 892	1 905 591	1 936 104	1 997 862
Toimintamenot	-4 564 032	-4 728 843	-4 709 769	-4 797 645	-4 916 212	-5 036 482
Toimintakate	-2 685 149	-2 850 575	-2 829 878	-2 892 054	-2 980 108	-3 038 620
Verotulot	2 759 031	2 831 800	2 831 800	2 921 500	3 021 500	3 071 500
Valtionosuudet	297 258	270 000	274 000	254 600	254 600	254 600
Rahoitustulot ja -menot	67 990	47 438	55 429	42 455	27 231	7 876
Vuosikate	439 131	298 663	331 351	326 501	323 223	295 356
Poistot	-396 530	-396 488	-409 357	-433 047	-446 689	-472 346
Satunnaiset tulot ja menot	102 376	115 577	78 100	130 590	140 570	141 155
Tilikauden tulos	144 977	17 752	94	24 044	17 104	-35 835
Poistoeron muutos	8 866	16 848	16 482	17 037	17 228	17 243
Varausten muutos	3 663	-5 291	-7 537	-5 025	-3 270	-3 704
Rahastojen muutos	-18 653	2 820	5 500	10 850	11 100	7 850
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	138 853	32 129	14 539	46 906	42 163	-14 446

Rahoituslaskelma sisältäen virastot, liikelaitokset ja rahastot 1000 €	TP 2012	TA 2013	Ennuste 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
<i>Tulorahoitus</i>						
Vuosikate	439 131	298 663	331 351	326 501	323 223	295 356
Satunnaiset erät	102 376	115 577	78 100	130 590	140 570	141 155
Tulorahoituksen korjauserät	-119 293	-131 239	-93 762	-146 286	-155 786	-155 669
<i>Investointien rahavirta</i>						
Investointimenot	-649 605	-696 429	-745 847	-708 404	-821 571	-870 077
Rahoitusos. investointimenoihin	4 999	3 572	2 700	9 570	4 226	3 155
Pysyvien vastaavien luovutustulot	125 522	112 005	75 400	128 000	138 000	138 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-96 870	-297 851	-352 058	-260 029	-371 338	-448 080
<i>Antolainauksen muutokset</i>						
Antolainasaamisten lisäykset	-52 129	-28 654	-43 970	-23 710	-29 510	-23 710
Antolainasaamisten vähennykset	114 793	23 385	25 022	23 495	24 450	24 500
<i>Lainakannan muutokset</i>						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	57 438	418 200	418 200	535 500	578 500	861 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-134 633	-145 483	-113 340	-275 935	-203 501	-414 732
<i>Oman pääoman muutokset</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>	-31 517	-4 865	1 249	245	898	1 341
Rahoituksen rahavirta	-46 048	262 583	287 161	259 595	370 837	448 399
Vaikutus maksuvalmiuteen	-142 919	-35 268	-64 897	-434	-501	319

- Velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä emokaupungin käyttömenojen reaalikasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 prosentin tuottavuuden parantamisen tavoitteella valtuustokaudella 2013–2016 rahoittamalla nykyistä merkittävästi suurempi osuus investoinneista tulo-rahoituksella ja kiinteän omaisuuden myyntituloilla.

Tämän hetkisillä kustannustason nousun ja väestönkasvun ennusteilla kaupungin (ilman liikelaitoksia tarkasteltuna) käyttömenojen kokonaistaso vuonna 2014 on 4,7 miljardia euroa.

Toimintamenot ilman liikelaitoksia tarkasteltuna kasvavat vuonna 2014 vuoden 2013 talousarvioon verrattuna 2,9 prosenttia. Vertailukelpoiset toimintamenot kasvavat 2,5 prosenttia vuoden 2013 talousarvion tasosta. Vuoden 2012 tilinpäätökseen verrattuna toimintamenot kasvavat 5,9 prosenttia.

Taloussuunnitelmavuosien 2015–2016 osalta on toistaiseksi varauduttu strategiaohjelman mukaiseen menokasvuun kaupunginjohtajan toimialalla keskitetysti. Varauksen suuntaamisesta toimialoille päätetään näiden vuosien talousarviovalmistelun yhteydessä.

Tulevien vuosien toimintamenojen kasvua joudutaan tarkastelemaan uudelleen vuoden 2015 raamitarkastelun yhteydessä kun hallituksen rakennepoliittisen ohjelman vaikutukset ovat tiedossa. Ohjelman linjausten mukaan kuntien tehtäviä ja velvoitteita puretaan sekä taloutta tasapainotetaan muun muassa verorahoitusta lisäämällä ja tuottavuutta parantamalla yhteensä kahdella miljardilla eurolla.

Ennusteen mukaan vuosina 2014–2016 Helsingin lainakanta (mukaan lukien liikelaitokset) kasvaa 1 514 miljoonasta eurosta 2 595 miljoonaan euroon. Helsingillä on taloussuunnitelmakauden 2014–2016 lopussa lainaa noin 4 076 euroa asukasta kohti.

Strategiaohjelman taloustavoitteet ohjaavat lähi-vuosien taloussuunnittelua

Rakennepoliittisen ohjelman vaikutukset eivät vielä tiedossa

Verotulojen kasvu jää niukaksi vuonna 2014

Kaupungin verotulot muodostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta, kiinteistöverosta ja koiraverosta. Vuonna 2013 kaupungin verotulojen arvioidaan olevan kokonaisuudessaan 2 922 miljoonaa euroa.

Kunnallisveron tuotoksi vuonna 2014 arvioidaan 2 446 miljoonaa euroa. Tämä on 2,8 prosenttia vuoden 2013 kunnallisveron ennustetta enemmän. Jos talouskasvunäkymä vuodelle 2014 muuttuu, muuttuu työllisyyskehityksen kautta myös arvio kunnallisverotuloista vuonna 2014. Toinen kunnallisveroennusteita vaikeuttava keskeinen tekijä on ansiotuloverojen ja pääomatuloverojen kehittymisen suhde.

Yhteisöveron tuotoksi vuonna 2014 arvioidaan 270 miljoonaa euroa. Arvio perustuu kuntaryhmän 34,86 prosentin jako-osuuteen sekä arvioon veropohjasta. Tämä on 15 miljoonaa euroa eli 3,8 prosenttia vuoden 2013 yhteisöveron elokuun alun tuottoennustetta vähemmän ja 65 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2011 yhteisöveron tilitykset.

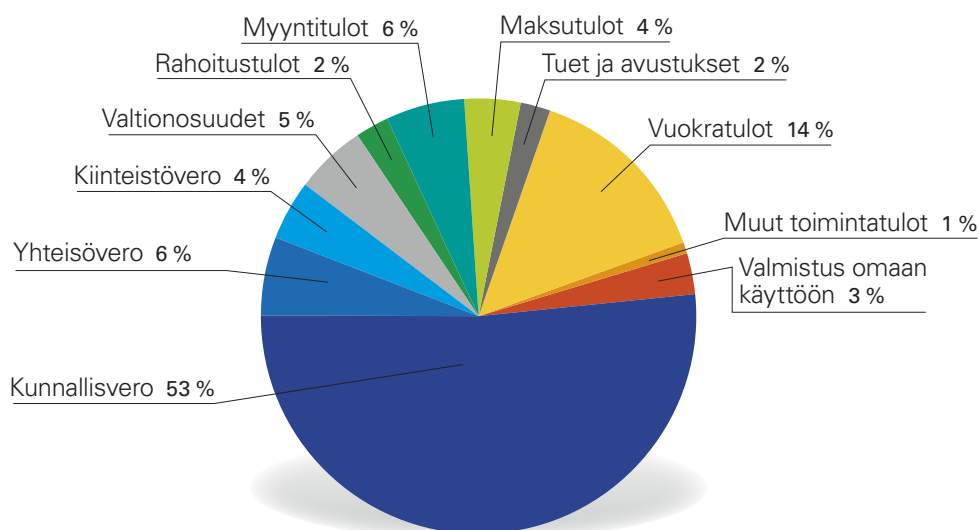
Helsingin suhteellinen osuus kuntien yhteenlasketusta yhteisöveron tuotosta on vuoteen 2011 asti ollut noin 17–18 prosenttia. Vuonna 2011 Helsingin osuus nousi noin 21 prosenttiin. Nousuun vaikutti muun muassa rahoitusalan yritysten hyvä tuloskehitys vuosina 2009 ja 2010. Helsingin osuuden kehittyminen on riippuvainen yritysten tuloskehityksestä.

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2014 on arvioitu 205 miljoonaa euroa. Arvio perustuu vuoden 2013 tapaan veroprosentteihin 0,8 yleisen kiinteistöveron ja 0,32 vakituisten asuinrakennusten osalta sekä rakennuskelpoisten, mutta rakentamattomien tonttien 1,8 prosentin kiinteistöveroon. Rakentamattoman rakennusmaan verotusta pääkaupunkiseudulla saatetaan muuttaa, mutta kyseisen muutoksen vaikutus tulee olemaan marginaalinen kiinteistöverokertymän osalta.

Koiraveron tuotoksi on arvioitu 0,5 miljoonaa euroa.

Helsingin tavoitteena on pitää yritysten maksamat yhteisöverot vähintään nykytasolla

**Tulot tuloryhmittäin
vuonna 2014**
yhteensä 4 714
miljoonaa euroa

Verotulot ja valtionosuudet	milj. €	TP 2011	TP 2012	TA 2013	Ennuste 2013	TA 2014	TS 2015	TS 2016
Kunnallisvero		2 218,1	2 306,4	2 359,0	2 379,0	2 446,0	2 532,0	2 618,0
Muutos edellisestä vuodesta		7,5	4,0		3,1	2,8	3,5	3,4
Yhteisövero		334,9	263,4	275,0	260,0	270,0	280,0	240,0
Muutos edellisestä vuodesta		30,3	-21,3		-1,3	3,8	3,7	-14,3
Kiinteistövero		186,5	188,7	197,0	192,3	205,0	209,0	213,0
Muutos edellisestä vuodesta		1,1	1,2		1,9	6,6	2,0	1,9
Koiraverot		0,5	0,5	0,8	0,5	0,5	0,5	0,5
Verotulot yhteensä		2 740,0	2 759,0	2 831,8	2 831,8	2 921,5	3 021,5	3 071,5
Muutos edellisestä vuodesta		9,3	0,7		2,6	3,2	3,4	1,7
Käyttötalouden valtionosuudet		259,8	296,7	270,0	274,0	254,6	254,6	254,6
Muutos edellisestä vuodesta		3,9	14,2		-7,7	-7,1	0,0	0,0
Verotulot ja valtionosuudet yhteensä		2 999,8	3 055,7	3 101,8	3 105,8	3 176,1	3 276,1	3 326,1
Muutos edellisestä vuodesta		8,8	1,9		1,6	2,3	3,1	1,5

Valtionosuudet vähenevät

Vuonna 2014 valtionosuuksia arvioidaan kertyvän Helsingille 255 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien muutos vuodesta 2013 selittyy seuraavien tekijöiden yhteissummalla: Kustannustason nousua vastaava indeksikorotus (2,4 prosenttia) nostaa valtionosuuksia. Valtiontalouden vuosien 2014–2017 kehyspäätöksen mukainen vuodelle 2014 kohdistuva valtionosuuksileikkaus sen sijaan laskee valtionosuuksia (koko kuntakentän tasolla -362 miljoonaa euroa). Vuodesta 2014 eteenpäin kunnille kohdennetaan jäteveron tuotto ja se tilitetään kunnille valtionosuuksien kautta.

Valtionosuuksiin sisältyvän verotulotasauksen muutos pysyy ennallaan vuonna 2014 verrattuna vuoteen 2013. Kaupunki joutuu maksamaan verotulotasausta alustavan laskelman mukaisesti noin 312 miljoonaa euroa.

**Valtion julkisen
talouden meno-
leikkaukset
vähentävät
Helsingin
saamia valtion-
osuuksia**

Helsingin strategiaohjelma 2013–2016

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 24.4.2013 strategiaohjelman vuosiksi 2013–2016. Strategiaohjelma on lähtökohtana vuoden 2014 talousarvioehdotukselle ja taloussuunnitelmaehdotukselle vuosiksi 2014–16. Strategiaohjelma on myös lähtökohtana valtuustokauden muiden suunnitelmien ja toimenpiteiden valmistelulle. Toimenpiteiden toteutus ja priorisointi tapahtuu osana vuosittaista toiminnan ja talouden suunnittelua talousarvion laatimisen ja hyväksymisen yhteydessä. Strategia löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta www.hel.fi/strategiaohjelma.

Kaupungin strategia koostuu visiosta, arvoista, eettisistä periaatteista sekä tavoitteista ja toimenpiteistä.

www.hel.fi/strategiaohjelma

Visio. Helsinki on asukkaiden yhteisöllinen asuinpaikka ja pääkaupunki, jossa palvelut toimivat ja päätöksenteko on avointa ja jossa tiede, taide ja luovuus kukoistavat.

Helsinki on maailmanluokan liiketoiminta- ja innovaatiokeskus, jonka menestys koituu asukkaiden hyvinvoinnin ja koko Suomen hyväksi.

Metropolialuetta kehitetään yhtenäisesti toimivana alueena, jossa on luonnonläheinen ympäristö ja hyvä asua, oppia, työskennellä sekä yrittää.

Kaupungin arvot ovat:

– Asukaslähtöisyys	– Taloudellisuus
– Ekologisuus	– Turvallisuus
– Oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus	– Osallisuus ja osallistuminen
	– Yrittäjämysteisyys

Tavoitteet ja toimenpiteet on koottu viiden teeman alle:

- 1 Hyvinvoiva helsinkiläinen
- 2 Elinvoimainen Helsinki
- 3 Toimiva Helsinki
- 4 Tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen
- 5 Demokratia ja osallisuus vahvistuvat

Hyvinvoiva helsinkiläinen -kokonaisuus kokoaa kaupunkilaisten hyvinvointia edistävien palvelujen keskeiset tavoitteet. Osiossa on linjaukset ja toimenpiteet nuorten ja ikääntyvien palveluista, kaksikielisyydestä ja kansainvälisyydestä sekä kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden parantamista koskevat tavoitteet. Konkreettinen koko kaupunkia koskeva tavoite on, että helsinkiläisten liikunta lisääntyy.

Elinvoimainen Helsinki kokoaa kaupungin kilpailukykyyn ja elinkeinojen kehittämiseen, yritysten palveluihin, kulttuuriin ja osaamiseen liittyvät linjaukset. Tavoitteena on, että Helsinki on Suomen yritysmyönteisin kaupunki.

Toimiva Helsinki -osuudessa linjataan kaupunginosien, kaupunkirakenteen ja liikenteen kehittämisen, palveluketjujen kokonaisuuden kehittämisen, ilmastonmuutokseen vastaamisen ja asumisvaihtoehtojen tarjoamisen tavoitteet ja toimenpiteet. Osuuden merkittävä tavoite on, että Helsinkiin rakennetaan vuosittain 5 500 asuntoa.

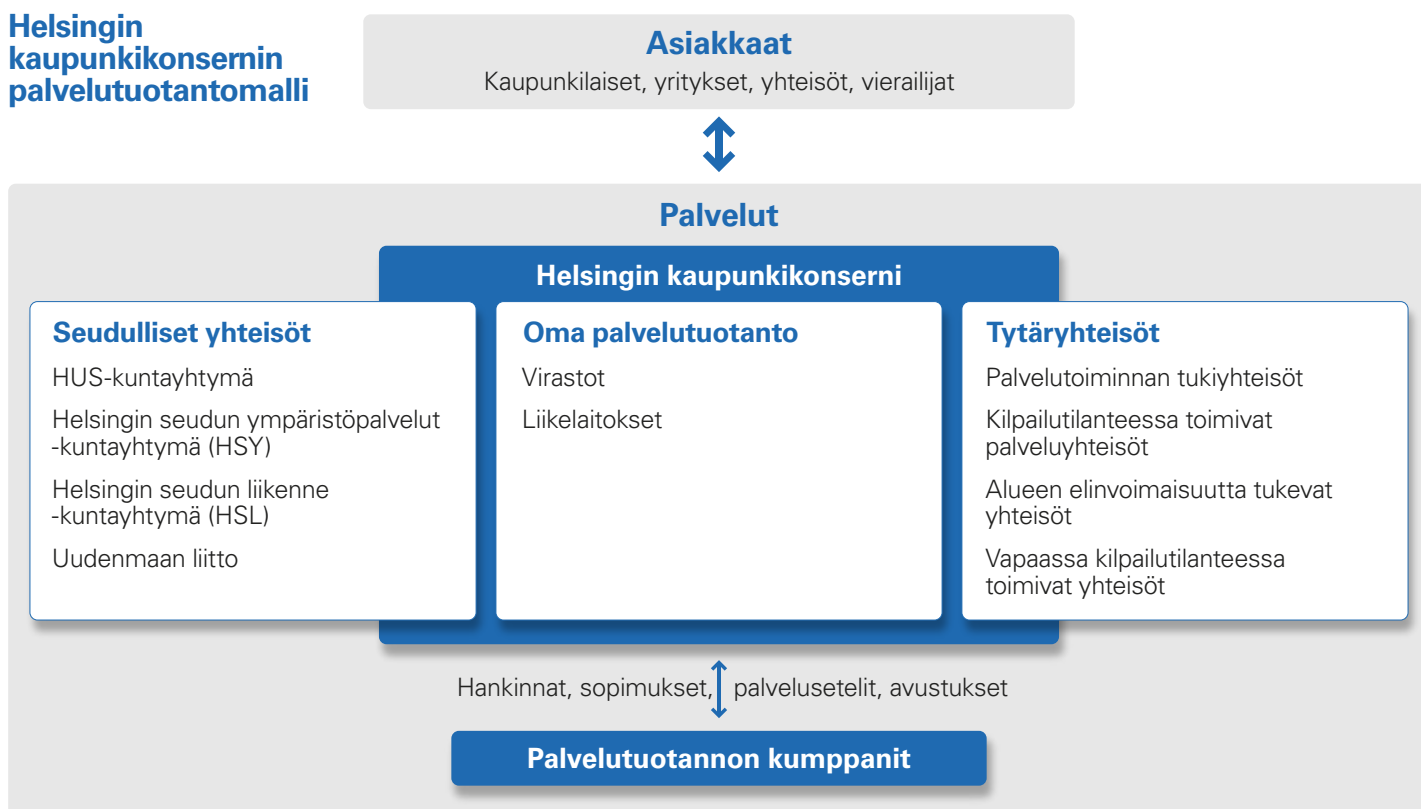
Tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen -osuus määrittelee valtuustokauden taloudelliset tavoitteet, henkilöstön ja johtamisen kehittämisen sekä kaupunkikonsernin linjaukset ja tukipalvelujen linjaukset.

Demokratia ja osallisuus vahvistuvat käsittää vuorovaikutuksen ja osallistumisen tavoitteet sekä avoimen datan linjaukset ja kehittämistoimet.

Helsingin strategia-ohjelman rakenne

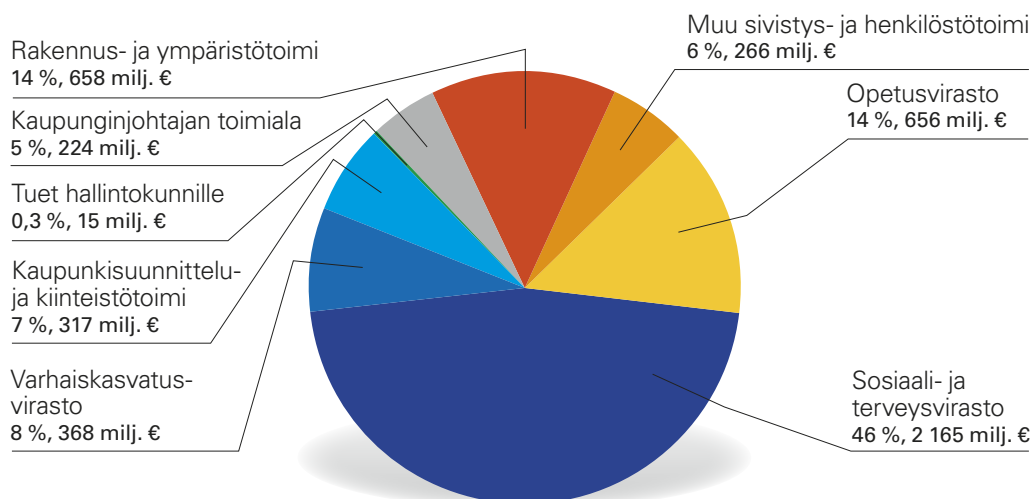

Helsingin kaupunkikonsernin palvelutuotantomalli

Käyttötalousosan menot toimialoittain vuonna 2014

yhteensä 4 669 miljoonaa euroa

Käyttötalousosan menot toimialoittain	TP 2012	TA 2013	Ennuste 2013	TA 2014	TA 2014/2013 muutos	TA/ennuste muutos	TS 2015	TS 2016
	milj. €							
Kaupunginjohtajan toimiala	189,9	199,6	208,6	223,7	12,1 ¹	7,2	306,8	387,5
Rakennus- ja ympäristötoimi	631,5	666,5	632,1	657,7	-1,3 ²	4,1	669,6	679,1
Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatus- ja henkilöstötoimi	2 409,7	2 449,5	2 493,3	2 532,7	3,4	1,6	2 532,7	2 532,7
Sivistys- ja henkilöstötoimi	877,9	903	918,3	922,7	2,2	0,5	922,9	922,8
Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi	275,1	307,6	302,6	317,3	3,2	4,9	324,3	327,9
Käyttötalousosa yhteensä	4 384,1	4 526,2	4 554,9	4 654,2	2,8	2,2	4 756,3	4 850,0
Tuet hallintokunnille	7,6	12,5	11,6	15,2	22,0	30,7	20,1	31,1
Toimintamenot yhteensä	4 391,7	4 538,7	4 566,5	4 669,4	2,95	2,4	4 776,4	4 881,1

1. Ilman ICT-palvelukeskuksen sekä eräiden keskitettyjen määrärahavarojen vaikutusta toimialan määrärahat vähenevät 3,4 prosenttia.

2. Toimialan bruttobudjetoitujen toimintojen (HKR:n kadut ja puistot, ympäristökeskus, pelastuslaitos sekä HSL:n maksuosuus) osalta menot kasvavat 1,8 prosenttia.

Kaupunginjohtajan toimiala

Kaupunginjohtajan toimialalla korostuvat kaupungin henkilöstöpolitiikka, johtamisen ja strategian kehittäminen, kaupungin liikelaitosten ohjaus ja energiaratkaisut, kaupungin elinvoimaisuuden vahvistaminen, suurtahtumat, seutuyhteistyö, kansalaisosallistumisen vahvistaminen, harmaan talouden torjunta, ilmastoasioiden edistäminen sekä tuottavuuden parantaminen kaupunkiyhteisten tietojärjestelmien ja uuden tietotekniikkaohjelman avulla.

Toimialan määrärahoihin vuonna 2014 sisältyy kaupunkiyhteisen ICT-palvelukeskuksen perustaminen sekä keskitettyjen tietotekniikkahankkeiden määrärahat. Lisäksi toimialan määrärahoihin sisältyy europarlamenttivaaleihin liittyvät varaukset, jaksotettujen henkilöstömenojen sekä keskitettyjen eläkejärjestelmän määrärahavaraudet. Ilman ICT-palvelukeskuksen sekä eräiden keskitettyjen määrärahavarojen vaikutusta toimialan määrärahat vähenevät 3,4 prosenttia.

Toimialaan sisältyvissä kaupunginhallituksen käyttövaroissa on varauduttu aiempaa pienemmällä määrärahavarauskella eräisiin keskitettyihin hankekokonaisuuksiin sekä muun muassa suurtahtumien järjestämiseen. Esimerkiksi Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä erillismäärärahoilla toteutettu hankekokonaisuus jatkuu pilottivaiheen jälkeen virastojen normaalitoiminnan puitteissa.

Kaupunginhallituksen alaisuuteen on perustettu johtamisen jaosto sekä tietotekniikka- jaosto. Johtamisen jaoston tehtävänä on tehdä esityksiä kaupunginhallitukselle kaupungin

Keskushallinto yhdistyy kaupungin- kansliaksi

johtamisjärjestelmän uudistamisesta siten, että uudistukset voivat tulla voimaan vuoden 2017 alussa. Tietotekniikkajaoston tehtävänä on mm. tehdä esityksiä tietotekniikkaa ja tietohallintoa koskevista periaatteista ja linjauksista sekä seurata niiden toteutumista. Lisäksi jaoston tehtävänä on mm. seurata kaupungin tietotekniikkaohjelman laatimista, toimeenpanoa ja toteutumista.

Vuoden 2014 alusta aloittavaan **kaupunginkansliaan** yhdistetään hallintokeskuksen, henkilöstökeskuksen ja talous- ja suunnittelukeskuksen toiminnot ja henkilöstö. Kaupunginkanslia toimii kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajiston yleisenä suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanoelimenä.

Organisaatiomuutoksen tavoitteena on tehostaa ja sujuvoittaa kaupungin konserni-ohjausta, mahdollistaa työllisyyden hoidon, elinkeinojen kehittämisen sekä maahanmuuttajien kotouttamisen muodostaman kokonaisuuden hallinta, edistää hallinnon prosessien siirtymistä verkkoon ja kehittää kansalaisten osallistumista.

Kaupunginjohtajan toimialaan kuuluvia kunnallisia liikelaitoksia ovat Helsingin Energia, Helsingin Satama ja taloushallintopalvelu-liikelaitos (Talpa).

Helsingin Energian toimintaympäristössä keskeinen muutos on 18.6.2013 hyväksytty kuntalain muutos, joka edellyttää kuntia muuttamaan kilpailutilanteessa markkinoilla toimivat liikelaitoksensa yhtiöiksi. Siirtymäaika on vuoden 2014 loppuun. Kuntalain muutos edellyttää, että Helsingin Energia yhtiöitetään siirtymäkauden aikana.

Kaupunginvaltuusto käsitteli 18.1.2012 Helsingin Energian kehitysohjelmaa kohti hiili-neutraalia tulevaisuutta. Keskeiseksi kehitysohjelman toteuttamisessa nousee uusiutuvien energiatuotantomuotojen osuuden kasvattaminen nykyisessä tuotanto- ja hankintarakenteessa. Kehitysohjelma jakautuu neljään pääprojektiin: seospoltto, biopolttoaineet, IE-direktiivi (teollisuuspäästöjen direktiivi) sekä Vuosaaren monipolttoainevoimalaitos ja energiatunneli.

Kehitysohjelma on vaiheittain tavoitteisiin etenevä. Uusien tekniikoiden kehityksen suomat mahdollisuudet hyödynnetään täysimääräisesti uusiutuvan energian lisäämiseksi ja kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi. Kehitysohjelman toimeenpano edellyttää merkittäviä investointeja jo taloussuunnitelmakaudella mutta varsinkin suunnitelmakauden jälkeisinä vuosina (toimenpidesuunnitelman täsmällistä kokonaiskustannusarviota ei ole mahdollista tällä hetkellä esittää).

Kehitysohjelman jatkototeutuksesta päätetään siten, että kaupunginhallitus tuo vuonna 2015 valtuuston päätettäväksi esityksen Helsingin Energian kehitysohjelman jatkon päivittämisestä, niin että valtuusto voi tuolloin päättää viimeisimmän tiedon perusteella muun muassa Salmisaaren ja Hanasaaren nykyisiä voimalaitoksia koskevasta laajemmasta biopolttoaineratkaisusta sekä Vuosaaren monipolttoainevoimalaitosta koskevasta hankesuunnitelmasta.

Toteutuessaan kehitysohjelman vaikutus Helsingin Energian taloussuunnitelmakauden jälkeisten vuosien tuloskehitykseen on huomattavan negatiivinen ja ennustetusta liikevaihdon kasvusta huolimatta liikelaitoksen suhteellinen kannattavuus ja hintakilpailukyky heikkenevät. Kehitysohjelman investointien poistojen vaikutus tulokseen ei näy vielä taloussuunnitelmakaudella.

Helsingin Satama on Suomen ulkomaankaupan sekä matkustajaliikenteen pääsatama. Satama edistää monipuolisesti elinkeinoelämää ja hyvinvointia Helsingin seudulla. Helsingin Satama luo puitteet satamatoiminnalle, kehittää liiketoimintaympäristöä, ohjaa toimintaa sekä tuottaa satamatoimintaan liittyviä palveluita. Sataman vahvuutena ovat tiheät ja monipuoliset linjaliikenneyhteydet Euroopan satamiin.

Helsingin Energia ja Helsingin Satama on yhtiöitettävä 2015 alusta

Kuntalain muutos edellyttää, että Helsingin Sataman toiminta yhtiöitetään siirtymäkauden aikana.

Helsingin Sataman yksiköidyn tavaraliikenteen ennakoidaan taloussuunnitelmavuosina kasvavan keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa. Liikennemäärä kasvaisi siten vuoden 2013 ennustetusta 9,4 miljoonasta tonnista 9,6 miljoonaan tonniin vuonna 2014 ja edelleen 10,3 miljoonaan tonniin vuonna 2016. Bulkkitavaran määrä jää edellisvuosia pienemmäksi, sillä öljytuotteiden kaupallinen tuonti Helsinkiin meritse on loppunut. Bulkkitavara koostuu suurimmalta osalta kivihiilen tuonnista Helsingin Energian tarpeisiin.

Matkustajaliikenteen odotetaan kasvavan vuodelle 2013 ennustetusta 10,8 miljoonasta matkustajasta 10,9 miljoonaan matkustajaan vuonna 2014 ja 11,2 miljoonaan matkustajaan vuonna 2016. Kansainvälisen risteilyliikenteen määrän arvioidaan hieman kasvavan. Alusten yhteenlasketun nettovetoisuuden ennakoidaan pysyvän vuoden 2013 tasolla.

Taloushallintopalvelu-liikelaitos (Talpa) toimii talous- ja palkkahallinnon palvelujen tuottajana Helsingin kaupunkikonsernille. Hinnoittelua ohjaa omakustannusperiaate. Lähivuosina kaupunki uusii hankintoja ja ostolaskujen käsittelyä sekä matkanhallintaa koskevat järjestelmät sekä HR-tietojärjestelmän, joiden suunnitteluun ja toteutukseen Talpa osallistuu. Taloushallintopalvelun liikevaihdon arvioidaan vuonna 2014 olevan 26,7 miljoonaa euroa. Helsingin Satama siirtyy Talpan kirjanpidon ja palkanlaskentapalvelujen käyttäjäksi.

Vuorovaikutuksella toimivia palveluja ja avointa demokratiaa

Helsinki kehittää kaupunkilaisten osallistumisen, vuorovaikutuksen ja asukasyhteistyön malleja. Sähköisiä osallistumismahdollisuuksia kehitetään ja muun muassa asiakaspalautteen hyödyntämistä parannetaan. Vuonna 2014 kaupunginkansliassa aloittaa uusi osallisuus ja neuvonta -yksikkö, joka huolehtii kaupungin vuorovaikutuksen ja osallisuuden kehittämisestä.

Helsingiläisten osallistumista ja vuorovaikutusta sekä sähköisiä osallistumispalveluja kehitetään. Kuva Herttoniemen asukasillasta Herttoniemen Yhteiskoululta.

Henkilöstöasiat siirtyvät kaupunginjohtajan toimialalle

Strategiaohjelmakauden henkilöstötavoitteiden keskeinen päämäärä on saada aikaan kaupungin toiminnallisia tavoitteita tukevia henkilöstöratkaisuja. Henkilöstöhallinnon ja esimiesten käyttöön tuotetaan myös uusia henkilöstöasioiden hallintaa helpottavia työvälineitä ja toimintatapoja henkilöstöhallinnon eri osa-alueilla.

HR-tietojärjestelmän kokonaisuudistus on vuosikymmenen merkittävin henkilöstöhallinnon toimintoihin vaikuttava ja niitä uudistava hanke. Henkilöstömenojen kasvun hallinta on johdon ja henkilöstöhallinnon toimijoiden erityinen haaste.

Kaupungin työterveyspalveluilla edistetään strategisia tavoitteita, jotka liittyvät eläkkeelle siirtymisiin kohottamiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen. Työkykyriskejä ennakoidaan seulomalla säännöllisesti koko henkilöstöstä ne, jotka ovat työkyvyn tuen ja seurannan tarpeessa. Työterveyspainotteisella sairaanhoidolla turvataan hyvä ja tarpeenmukainen hoito työkykyä häiritsevässä sairauksissa. Tavoitteena on erityisesti pitkien sairauspoissaolojen vähentäminen.

Vakinaisen henkilöstön aseman turvaaminen edellyttää henkilöstöltä valmiutta siirtyä tarvittaessa tehtävästä ja toimintayksiköstä, myös virastosta tai liikelaitoksesta toiseen.

Elinkeino- ja työllisyyspolitiikka uudistuu

Elinkeino- ja työllisyyspolitiikan tavoitteena on huolehtia kaupungin talouden tasapainosta lisäämällä yritysten toimintamahdollisuuksia ja työllisyyttä. Yritysten toimintaedellytyksistä huolehditaan tarjoamalla tontteja elinkeinoelämän tarpeisiin. Liikennejärjestelmän kehittämisellä huolehditaan, että liikennetarkaisut palvelevat elinkeinoelämää ja työmatkaliikennettä.

Kaupungin kilpailukykyä edistetään elinkeino- ja innovaatiopolitiikan kehittämissankkeilla sekä elinkeinopoliittisella edunvalvonnalla. Yritysten liiketoimintaedellytyksiä kehitetään valituilla painopistealoilla ja yrityksille tarjottavilla sijoittumismahdollisuuksilla. Keskeisenä tavoitteena on jatkaa kaupungin yritysmyönteisen palvelukulttuurin vahvistamista. Kaupunki tarjoaa yrityksille laadukkaita neuvontapalveluja ja edistää kasvuyrittäjyyttä sekä työvoiman saatavuutta yhteistyössä kumppaniensa kanssa. Yhteistyötä kaupungin sisällä ja yritysten ja seutukumppanien kanssa lisätään edelleen, jotta varmistetaan toimien tehokkuus ja vaikuttavuus. Samoin kansainvälisen toiminnan ja EU-hankkeiden koordinoitua ja ohjausta kehitetään edelleen. Korkeakouluyhteistyöllä edistetään innovaatioiden kaupallistamista ja kaupungin kehittymistä vetovoimaisena opiskelijakaupunkina.

Vuoden 2014 alusta aloittavassa kaupunginkansliassa yhdistyvät elinkeino-, työllisyys- ja maahanmuuttoasiat sekä kansainvälinen toiminta. Elinkeino-osaston painopisteenä on sisäisen rakenteen uudistumisen kautta kaupungin kilpailukyky ja sen kehitys varmistamalla yritysten toimintaedellytykset sekä näin uusien työpaikkojen synty kaupunkiin. Tätä tavoitetta toteutetaan tehokkaalla elinkeino- ja innovaatiopolitiikalla, kaupunkimarkkinoinnilla, toimivilla yritys- ja työllisyyspalveluilla sekä työllisyyden entistä proaktiivisemmalla hoidolla. Kansainvälisten osaajien ja muiden maahanmuuttajien erityistarpeista huolehtiminen on osa kilpailukykyistä kaupunkia.

Tärkeitä kehittämiskohteita ovat myös kaupungin kansainvälisen tunnettuuden ja vetovoiman lisääminen, avoimen, sallivan ja yritysmyönteisen Helsingin edistäminen ja markkinointi sekä muotoilupääkaupunkivuoden hyvien käytäntöjen jatkaminen kaupunkimarkkinoinnin keinoin. Tavoitteena on houkutella entistä enemmän kansainvälisiä osaajia, opiskelijoita, matkailijoita ja investointeja Helsinkiin.

Merkittävänä osana kaupungin elinkeinopolitiikkaa säilyvät matkailuelinkeinon edistäminen ja kaupunkia elävöittävien tapahtumien järjestäminen samoin kuin tapah-

tumien hyödyntäminen matkailumarkkinoinnissa. Kaupunki pyrkii edelleen parantamaan sijoitustaan kansainvälisten kongressien järjestäjänä. Maahanmuuttopolitiikan tavoitteena on kaupungin kokonaisedun edistäminen maahanmuuttoon ja maahanmuuttajiin, kansainväliseen muuttoliikkeeseen sekä etniseen monimuotoisuuteen liittyvissä asioissa.

Kaupunki parantaa työttömien työllistymisedellytyksiä tarjoamalla työkokeilupaiikkoja, palkkatuettuja työpaikkoja, ammatillista rekrytointi- ja oppisopimuskoulutusta sekä valmiuksia tukevia kursseja. Helsinki-lisää maksetaan yrityksille ja yhteisöille pitkäaikaisyöttömien, vajaakuntoisten ja Respan asiakaskuntaan kuuluvien nuorten palkkaamisesta tukityöhön. Proaktiiviseen toimintaan kuuluu myös uusien toimintamallien kehittäminen yhteistyössä valtion ja muiden kumppaneiden kanssa ottaen huomioon erityisesti rakennemuutoksen tuomat haasteet. Työllisyyden hoitoon on varattu vuodelle 2014 yhteensä noin 45,4 miljoonaa euroa. Lisäksi maahanmuuttajien työmarkkina-aseman parantamisen hankkeisiin varaudutaan kaupunginhallituksen käyttövaroissa 2,0 miljoonan euron määrärahalla.

Nuoria pyritään tukemaan entistä kokonaisvaltaisemmin. Tulevaisuustiskiltä saavat apua koulutuspolulle ohjautumiseen kaikki peruskoulusta tulevat nuoret, jotka ovat ilman koulutuspaikkaa. Respa-hankkeessa työttömät nuoret suunnittelevat ja toteuttavat tulevaisuuttaan henkilökohtaisen uravalmentajan kanssa.

Kaupunki vähentää työttömyyttä tarjoamiensa palveluiden lisäksi kehittämällä uusia yhteistyömalleja yritysten ja yhteisöjen kanssa. Resurssien käytössä huomioidaan sekä työllisyydenhoidon painopisteet eli nuoret, maahanmuuttajat ja vaikeasti työllistyvät että uudet toimintamallit.

Henkilökunnalta odotetaan monitaitoisuutta.

Tulevaisuustiskiltä apua koulutuspolulle ohjautumiseen

Metropolialueen hallinnon rakenteet uudistuvat

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Seudullinen yhteistyö jatkuu

Osana valtakunnallista kuntauudistusta valmistellaan metropolialueen rakenteiden uudistusta. Kuntauudistuksen kanssa on käynnissä myös mm. sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus sekä valtionosuusjärjestelmän uudistus. Pääkaupunkiseudun ja Helsingin seudun yhteistyön muodot ja rakenteet tarkentuvat selvitysten valmistuttua. Rakenteellisten uudistusten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2017 alusta.

Seudullinen yhteistyö jatkuu kaikilla kaupungin strategisilla alueilla. Palvelujen yhteiskäyttöä edistetään, kilpailukykyä kehitetään seudun kumppaneiden kanssa sekä kaupunkirakenteen ja asumisen suunnittelu kytketään seudullisiin suunnitelmiin. Aiempien sopimusten mukaisesti yhteistyötä jatketaan sellaisissa peruspalveluissa kuten päivystystoiminnassa, kriisipäivystyksessä, päivähoidon vapaassa hakeutumisessa ja ruotsinkielisissä palveluissa.

Metropolipolitiikan tavoitteiden toteuttamista jatketaan yhteistyössä valtionhallinnon ja seudun kuntien kesken. Sisällöllisiä painopisteitä ovat maankäyttö, asuminen ja liikenne, kansainvälinen kilpailukyky, maahanmuuttokysymykset ja sosiaalinen eheys. Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteistyössä valmistuu maankäyttösuunnitelma Helsingin seudun kuntien kesken. Suunnitelma ja siihen kytkeytyvä asuntopoliittinen ohjelma laaditaan yhteistyössä Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman kanssa.

Metropolialueen kilpailukykystrategian toteutus on käynnissä. Kilpailukyky- ja innovaatiopolitiikan rakenteet ja yhteistyömuodot ovat arvioinnin kohteina. Designpääkaupunkivuoden aikana syntyneitä kansainvälistä verkostoyhteistyötä jatketaan. Pääkaupunkiseudun kaupungit yhdessä muiden kuuden suurimman kaupungin kesken avaavat tietovarantojaan yhteensopivaksi ja yhteisistä julkaisukanavista saatavaksi avoimeksi dataksi. Liikenne- ja ympäristötiedon avaaminen ja harmonisointi tukee myös uusiutuvan energian ja energia-tehokkaiden ratkaisujen kehittämistä.

Seudullisen omistajaohjauksen painopisteinä ovat keskeiset yhteiset yhteisöt, joita ovat Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS), Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä (HSL), Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) ja Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Rakennus ja ympäristötoimi

Rakennus- ja ympäristötoimen haasteet kaupunkirakenteen tiivistymiseen liittyen jatkuvat. Haasteissa korostuu asuinalueiden julkisen ympäristön sekä palveluiden tasapainoinen kehittäminen. Rakennetun infrastruktuurin pitäminen käyttökelpoisena ja palveluiden pitäminen laadukkaina edellyttävät taloudellisten ja muiden voimavarojen oikeaa suuntaamista.

Rakennusvirasto varmistaa asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman etenemisestä mm. huolehtimalla omalta osaltaan alueiden edellyttämän infrastruktuurin toteutumisesta. Yleisillä alueilla parannetaan katujen, virkistysalueiden ja aukoiden laatua, turvallisuutta, siisteyttä ja toimivuutta tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Palveluiden ja työpaikka-alueiden saavutettavuutta parannetaan muun muassa joukkoliikennedyhteyksien pysäkkijärjestelyjä sekä kävely- ja pyörätieyhteyksiä parantamalla. Rakennusviraston HKR-Rakennuttaja toimii energiansäästöneuvottelukunnan koordinoijana ja käytännön työn toteuttajana sekä asiantuntijana koko kaupungin energiatehokkuustyössä. Koko Helsingin hiilidioksidipäästöjä vähennetään 30 prosenttia vuoteen 2020 mennessä vuoden 1990 tasosta. Kaupunki laatii tavoitteet energiansäästön lisäämiseksi energiansäästöneuvottelukunnan suositusten pohjalta.

Stara varmistaa tilaajien kanssa yhteistyössä, että kaupunkirakenteen strategian mukaiset tavoitteet mielenkiintoisista, toimivista ja kauniista asuinalueista ja ympäristöistä toteutuvat.

Joukkoliikenne-yhteyksiä ja pysäkki-järjestelyjä parannetaan

Sekä asiakkaiden että asukkaiden vaatimustaso kasvaa, mikä tuo painetta asiakaspalvelun ja työn laadun nostamiseen. Kiristyneen talustilanteen vaatimusten mukaan Stara tekee yhä enemmän kokonaisurakkatarjouksia, ja uuden teknologian tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämistä korostetaan.

Uusien raitiovaunujen hankinnassa painotetaan pitkää elinkaarta ja kestävyttä Helsingin vaativissa olosuhteissa.

Pelastuslaitoksen toimintaympäristön merkittävimmät muutokset taloussuunnitelmakaudella 2014–2016 ovat toimintojen ohjaaminen uudistuneen pelastuslain, terveydenhuoltolain ja ensihoitoasetuksen mukaisiksi. Länsisataman, Kalasataman, Pasilan ja länsimetron suunnittelu ja rakentaminen sekä Pissararadan suunnittelutehtäviin osallistuminen vaativat yhä enemmän asiantuntijapalveluita myös pelastuslaitokselta.

Ympäristökeskuksen toiminnassa korostuu se, että ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen varautumiseen liittyvää lainsäädäntöä kehitetään taloussuunnitelmakaudella. Terveydensuojelulain ja ympäristösuojelulain uudistamiset ovat käynnissä. Elintarvikelain muutoksen vuoksi on siirrytty hyväksymismenettelystä kevyempään hallintaan. Elintarvikehuoneistojen valvontatiedot ovat tulleet julkisiksi 1.5.2013 lähtien. Elintarvikevalvonnan valtiollistamista koskeva selvitys on osana hallitusohjelmaa.

Helsinki elää vahvaa ruokakulttuurin nousukautta, jossa ruoan arvostus ja kiinnostus ruokaan ovat kasvussa. **Tukkutori** tarjoaa mahdollisuuksia kaupunkilaisille nauttia hyvästä ruoasta ja yrittäjille tiloja toimia kolmessa kauppahallissa, yhdeksällä torilla, tukkutorialueella ja Teurastamolla. Tukkutori pyrkii strategian mukaisesti tarjoamaan elintarvikealan pienille ja keski suurille yrityksille Suomen mielenkiintoisimman ja yrittäjäystävällisimmän toimintaympäristön.

Toimintaympäristöön vaikuttavat paljon hallien, torien ja teurastamoalueen kunnostuk-

Länsimetron liikennöinti alkaa 2016

set, joiden avulla tiloja muutetaan yritysten kannalta toimivammiksi. Teurastamosta luodaan kokonaan uudentyyppinen kaupunkialue, jossa ruoka ja tapahtumallisuus luovat puitteet viihtymiselle. Uusi pakastamo suunnitellaan toteutettavan kiinteistöyhtiömuotoisena.

Hankintakeskus huolehtii kaupungin yhteishankintojen kilpailuttamisesta sekä virastojen ja liikelaitosten toimeksiannosta niiden hankintojen kilpailuttamisesta. Strategiaohjelman mukaan hankintatoimintaa tehostetaan ja ympäristövastuuta lisätään. Tätä tavoitellaan muun muassa kaupungin palvelustrategian monipuolistamisella, oman toiminnan kilpailuttamisen periaatteiden uudistamisella, innovatiivisten hankintojen lisäämisellä, hankintojen keskittämällä, hankintojen ympäristönäkökulmien huomioimisella sekä hankintatiedon raportoinnin ja analysoinnin kehittämällä.

HKL-liikelaitos tuottaa raitio- ja metroliikenteen sekä joukkoliikenteen infraan liittyviä palveluja. Helsingin seudun joukkoliikenteen suunnittelu-, tilaaja- ja asiakastoiminnosta vastaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä. Suunnitelmakaudella metroliikenteessä tapahtuu isoja muutoksia. Automaattimetron puoliautomaattiajo alkaa syksyllä 2015. Länsimetro alkaa liikennöidä 1.1.2016 ja vuonna 2017 metroliikenteessä on tarkoitus siirtyä täysautomaattiajoon. HKL tulee vastaamaan länsimetron liikennöinnistä ja radan ylläpidosta. Lisäksi HKL osallistuu uusien metroasemien ylläpitoon.

Vuosina 2014–2016 HKL:n investoinnit ovat 447,8 miljoonaa euroa. Suurimmat investoinnit tällä kaudella ovat uudet metrovaunut, 124,0 miljoonaa euroa, automaattimetron investoinnit, 67,0 miljoonaa euroa ja uudet raitiovaunut, 55,5 miljoonaa euroa.

Palmia tuottaa catering-, siivous-, kiinteistö-, vahtimestari-, kuljetus-, puhelin- ja hyvinvointi- sekä turvapalveluja. Tehtäviin kuuluu myös kaupungin valmius-, päivittäistavarahuolto- ja pelastuspalvelusuunnitelmissa määritellyjä poikkeusolojen ruokahuoltotehtäviä. Asiakkaita ovat koulut, ammattioppilaitokset, sairaalat, terveysasemat, henkilöstöravintolat, päiväkodit, monitoimitilat, palvelukeskukset, kirjastot, kulttuurilaitokset, virastot ja laitokset sekä tapahtumien ja tilaisuuksien järjestäjät.

Palmian liikevaihdosta suurin osa koostuu palveluista kaupungin virastoille ja muille kaupungin yksiköille. Kesäkuussa 2013 hyväksytty kuntalain muutos edellyttää kuntia muuttamaan kilpailutilanteessa markkinoilla toimivat liikelaitoksensa yhtiöiksi. Siirtymäaikaa on vuoden 2014 loppuun. Kuntalain muutos edellyttää Palmian toimintamallin tarkastelua. Lakimuutos ei mahdollista Palmian toimintaa nykymuotoisena siirtymäkauden päätyttyä eli vuoden 2014 jälkeen.

Palmian toimintamalli päätetään vuonna 2014

Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimi

Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimen vuoden 2014 talousarvion menot ovat yhteensä 2,5 miljardia euroa. Edellisen vuoden talousarvioon verrattuna kasvua on 2,8 prosenttia. Sosiaali- ja terveysviraston menot vuonna 2014 ovat 2,2 miljardia euroa, josta HUSin osuus on 519,8 miljoonaa euroa. Toimeentulotukeen on varattu 31,5 miljoonaa euroa eli 21,2 prosenttia enemmän kuin vuoden 2013 talousarviossa.

Varhaiskasvatusviraston menoihin on vuodelle 2014 varattu 367,8 miljoonaa euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna kasvua on 12,5 miljoonaa euroa ja 3,5 prosenttia.

Vuosina 2011–2014 on tullut ja tulee voimaan säädöksiä, jotka lisäävät asiakkaan ja potilaan valinnanmahdollisuuksia sekä muuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon sisältöä ja organisointia. Ensimmäisenä astui voimaan uusi terveydenhuoltolaki toukokuussa 2011. Se on yhteinen sisältölaki perusterveydenhuollolle ja erikoissairaanhoidolle ja ensimmäinen osa sosiaali- ja terveydenhuollon vaiheittaista uudistamista. Käynnissä on lisäksi sosiaali-

ja terveydenhuollon rakenteita ja järjestämistä koskevan lainsäädännön valmistelu sekä sosiaalihuollon lainsäädäntöuudistus. Heinäkuussa 2013 tuli voimaan ns. vanhuspalvelulaki eli laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista. Vuoden 2014 alusta Euroopan unionin potilasdirektiivi laajentaa potilaiden mahdollisuuden käyttää muiden jäsenvaltioiden sairaanhoitopalveluja. Muutoksen lopullinen sisältö ja kustannusvaikutukset ovat vielä avoimina.

Päivähoitoon liittyviä muutoksia on myös valmisteilla, mm. päivähoitomaksun määräytyminen tuntiperusteisesti ja alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmille maksettavan osittaisen hoitorahan korvaaminen joustavalla hoitorahalla. Näiden valtakunnallisia toteuttamistapaohjeita odotetaan vielä ja varhaiskasvatustalouden valmistelua seurataan.

Sosiaali- ja terveysviraston palveluissa huomioidaan aiempaa vahvemmin ennaltaehkäisy ja terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Painopistettä siirretään raskaimmista palveluista kevyempiin. Lapsiperheiden palveluissa raskaan hoidon väheneminen näkyy mm. painoituksena perhesijoituksiin lastensuojelulaitosten sijasta. Kehitysvammahuollossa puretaan laitosasuminen. Ikääntyneiden palveluissa on käynnissä rakennemuutos, jossa voimavaroja siirretään kotona asumisen ja omaisten jaksamisen tukemiseen. Ympäri vuorokautisessa hoidossa lisätään asumispalveluja ja vähennetään pitkäaikaista laitoshoidoa. Tarkoituksena on vaikuttavan ja taloudellisesti kestävä palvelurakenteen luominen.

Lasten neuvolapalvelut ja lastensuojelu, nuorten terveysneuvonta ja sosiaalityö, päihde- ja mielenterveyspotilaiden hoito sekä ikääntyneiden ja toimintakyvyltään alentuneiden henkilöiden ehkäisevät, hoitavat ja kuntouttavat palvelut on mahdollista tuottaa aiempaa asiakaskeskeisemmin ja kustannusvaikuttavammin uudessa organisaatiossa.

Sosiaali- ja terveysviraston nykyrakenne mahdollistaa uudella tavalla asiakas- ja potilas-

Sosiaali- ja terveyspalveluissa korostuu ennaltaehkäisy.

Päivähoitoon liittyviä muutoksia kuten joustavaa hoitorahaa valmistellaan

Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimen tunnuslukuja		TP 2012	TA 2013	TA 2014
Perhe- ja sosiaalipalvelut				
Terveystieteiden vastuu, kouluterveydenhuolto ¹		212 000	130 000	131 000
Terveystieteiden vastuu, opiskeluterveydenhuolto ¹		–	–	61 000
Lääkärin vastuu, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ¹		–	–	20 000
Lastensuojelun perhehoito, hoitovrk		300 000	321 000	325 000
Lastensuojelun laitoshoido, hoitovrk		293 000	287 000	247 000
Perheneuvolat, käynti ²		–	–	19 000
Lapsiperheiden kotipalvelu, käynti ²		–	–	28 000
Kehitysvammapalvelun asumispalvelut, paikat		756	830	882
Kehitysvammapalvelun laitoshuolto, paikat		233	113	104
Terveys- ja päihdepalvelut				
Terveystieteiden vastuu, käynti		294 000	300 000	303 000
Lääkärin vastaanottokäynti		661 000	700 000	707 000
Terveystieteiden vastuu, vastaanottokäynti		488 000	580 000	586 000
Hammashuolto, käynti		466 000	460 000	465 000
Poliklinikkavastuu		82 000	81 000	82 000
Sisätautien päivystyspoliklinikka, käynti		37 000	36 000	36 000
Terveystieteiden vastuu, käynti		125 000	152 000	125 000
Somaattisen päivystyksen hoitopäivät		70 000	70 000	70 000
Psykiatrian avohoitokäynti		191 000	200 000	212 000
Psykiatrian vuodeosastohoitopäivät		94 000	93 000	93 000
Psykiatrian avohoitopäivä		66 000	70 000	70 000
Polikliniikkiin päihdehuolto, asiakaskäynnit vuoden aikana		56 000	69 000	69 000
Korvaushoido, käynnit vuoden aikana		118 000	135 000	136 000
Päihdehuollon asumispalvelut, asumisvuorokaudet yhteensä		58 000	61 000	61 000
Päihdehuollon laitoshuolto, hoitovuorokaudet yhteensä		67 000	58 000	66 000
Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut				
Kotihoito, käynti		2 393 000	2 220 000	2 600 000
Somaattinen sairaalahoito, päättyneet hoitokaudet ³		25 000	30 000	30 000
lääkärin pitkäaikainen palveluasuminen, vuorokausia ³		937 000	950 000	970 000
lääkärin pitkäaikainen laitoshoido, vuorokausia ³		647 000	630 000	580 000
Toimeentulotuki				
Perustoimeentulotuki, taloudet vuoden aikana yhteensä		37 806	39 460	41 860
Varhaiskasvatus				
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset 31.12.	– omissa päiväkodeissa	19 516	19 920	20 360
	– ostopalvelupäiväkodeissa	309	379	379
	– perhepäivähoidossa	1 175	1 176	1 176
Lasten kotihoidon tuki, lapset		8 837	8 620	8 834
Yksityisen hoidon tuki, lapset		2 535	2 540	2 689
Kerhoissa, lapset 31.12.		745	1 200	1 350
Tilatäyttö		97,3	97,5	98,0
Käyttöaste		92,2	92,5	92,5
Menot / 1–6-vuotias, Helsinki		10 452 €	10 332 €	10 480 €
Päiväkotien määrä		264	267	272
Leikkipuistojen määrä		66	66	66

1. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon käynnit on jaettu uudella tavalla. 2. Uusi suorite. 3. Suoritteella uusi sisältö, ei ennustetta vuodelle 2013

Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimen tulot ja menot		TP 2012	TA 2013	Ennuste 2013	TA 2014
1 000 €					
Sosiaali-, terveys- ja varhaiskasvatustoimi	Tulot	292 422	292 580	292 336	309 080
	Menot	2 409 675	2 449 461	2 493 283	2 532 710
<i>Sosiaali- ja terveysvirasto</i>	Tulot	257 594	257 229	256 693	272 929
	Menot	2 066 696	2 094 116	2 129 872	2 164 893
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	Tulot	182 802	184 147	177 475	185 647
	Menot	1 420 894	1 431 703	1 443 261	1 458 980
Toimeentulotuki	Tulot	74 674	72 852	78 988	87 052
	Menot	154 738	148 500	166 498	180 000
Työllisyyden hoitaminen	Tulot	118	230	230	230
	Menot	5 767	6 107	6 107	6 107
HUS-kuntayhtymä	Tulot	0	0	0	0
	Menot	485 297	507 806	514 006	519 806
<i>Varhaiskasvatusvirasto</i>	Tulot	34 828	35 351	35 643	36 151
	Menot	342 979	355 345	363 411	367 817

keskeisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen integroimisen. Isot ydintoiminnan osastot kattavat keskeisten hoitoketjujen kokonaisuuksia. Avo- ja laitospalvelut ovat samassa osastossa samoin kuin ehkäisevät ja hoitavat toiminnot. Näkemys eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä on mahdollista muodostaa aiempaa kokonaisvaltaisemmin.

Ikääntyneiden ja monisairaiden palveluketjun sujuvuutta parannetaan kuvaamalla tasapainoinen palveluketju ja määrittelemällä odotusajat. Siirtoviivehoitopäivämaksut poistetaan. Päihde- ja mielenterveyspalveluja tarvitseva asukas saa hoidon tarpeen arvion jonottamatta sekä hoitosuunnitelman, hoidon, kuntoutuksen ja palvelut viiveettä oikeassa paikassa. Luodaan mielenterveys- ja päihdeongelmien konsultaatio- ja hoitoonohjausmalli lastensuojelun asiakaslasten vanhemmille. Turvataan asumispolku lastensuojelun laitoshuollossa oleville nuorille.

Varhaiskasvatusviraston toimintaympäristöön liittyen alle kouluikäisten väestön kasvu on noin 1 000 lasta vuosittain suunnittelukauden aikana. Päivähoitopalvelujen kysyntään vaikuttaa lasten määrän kehityksen lisäksi vanhempien työllisyystilanne ja asiakkaiden valinnat eri palvelumuotojen välillä. Varhaiskasvatusvirastoon kuuluu päivähoidon, perhepäivähoidon, leikkitoiminnan ja muun päivähoitotoiminnan lisäksi myös perusopetuslain mukainen esiopetus sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa. Varhaiskasvatuspalveluja monipuolistetaan lisäämällä ja kehittämällä monimuotoista kunnallista kerhotoimintaa. Lisäksi jatketaan yksityisen kerhotoiminnan tukemista palvelusetelien avulla. Varhaiskasvatuksessa avoimen toiminnan jatkuvuus turvataan ja leikkipuistot toimivat matalan kynnyksen paikkoina ja ehkäisevät syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuuden ulkoiluun ja toisten perheiden kohtaamiseen muun muassa kerhoissa, juhlissa ja ulkoilutapahtumiessa. Puistot järjestävät myös koululaisille avointa iltapäivätoimintaa ja kesätoimintaa.

Varhaiskasvatusviraston keskeiset tavoitteet ovat varhaiskasvatuksen avoimen toiminnan kehittäminen ja asiakkaiden valinnanmahdollisuuksien lisääminen sekä talouden hallinnan parantaminen. Yksityisiä palveluntuottajia on tuettu toiminnan käynnistämisrahalla.

**Päihde- ja
mielenterveys-
palveluja
tarvitseva
asukas saa
hoidontarpeen-
arvion
jonottamatta**

**Varhais-
kasvatus-
virastossa
kehitetään
monimuotoista
kunnallista
kerhotoimintaa**

Sivistys- ja henkilöstötoimi

Ammatillisen koulutuksen koulutuspaikamäärä kasvaa edelleen

Perusopetuksessa arvioidaan vuonna 2014 olevan noin 34 340 suomenkielistä oppilasta ja 3 270 ruotsinkielistä oppilasta. Ennusteen mukaan kaupungin perusopetuksen oppilasmäärien arvioidaan vuodesta 2013 vuoteen 2014 nousevan noin 490 oppilaalla suomenkielisessä perusopetuksessa ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa noin 30 oppilaalla. Ruotsinkielisen lastenpäivähoidon ja perusopetuslain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan kysynnän ennakoidaan kasvavan suunnittelukaudella.

Erityisoppilaiden ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä kasvaa myös edelleen.

Lukioiden opiskelijamäärät suomenkielisessä koulutuksessa laskevat noin 100 opiskelijalla ja ruotsinkielisessä koulutuksessa opiskelijamäärän ennustetaan pysyvän lähes vuoden 2013 tasolla.

Ammatillisen koulutuksen tarve kasvaa edelleen. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 27.6.2013 järjestämisluvan mukaisia lisäkoulutuspaikkoja 250 vuodelle 2014. Talousarvio perustuu 8 040 opiskelijan tasoon ja oppisopimuskoulutuksen määrä on 3 000 sopimusta vuonna 2014.

Taivallahden koulun oppilaita.

Oppilas- ja opiskelijakohtaiset nettokustannukset nousevat jatkuvasti. Kustannusten nousuun vaikuttavat mm. erityisoppilaiden sekä maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrän kasvu, ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan mukaiset lisäkoulutuspaikat, perusopetuslain mukaisen avustettavan iltapäivätoiminnan kasvu ja koulu- ja oppilaitostilojen perusparannusten kustannusvaikutus. Tavoitteena on saada oppilas- ja opiskelijakohtaiset kustannukset laskuun tulevina vuosina.

Suomenkielinen ja ruotsinkielinen työväenopisto ovat mukana kehittämässä sähköistä asiointia pääkaupunkiseudun kuntien yhteishankkeena. Pääkaupunkiseudun opistojen yhteinen opistojärjestelmä (toiminnanohjausjärjestelmä) otetaan käyttöön vuoden 2013 aikana. Lisäksi pääkaupunkiseudun opistot luovat yhteistä kehityssuunnitelmaa opetus-hallituksen hankerahoituksen avulla vuosina 2012–2014.

Kaupunginkirjasto tarjoaa käyttäjilleen vaihtoehtoisia tapoja käyttää kirjastoa sekä kirjasto-verkon että verkkokirjaston kautta. Tarjolla on enenevässä määrin verkosta ladattavaa tai sen kautta käyttöön tarkoitettua aineistoa. Keskustakirjaston suunnittelua jatketaan vuonna 2014.

Kirjastoaineisto digitalisoituu

Sivistys- ja henkilöstötoimen tulot ja menot		TP 2012	TA 2013	Ennuste 2013	TA 2014	Muutos 2013–2014
1 000 €						
Kaupungin tuottamat opetus- ja koulutuspalvelut						
Tulot	Kaupungin tuottamat palvelut	22 584	17 970	25 122	20 989	16,8 %
	Suomenk. perusopetus ja lukiokoulutus	10 509	6 016		8 144	35,4 %
	Ruotsink. perusopetus ja lukiokoulutus	1 996	1 425		2 301	61,5 %
	Ruotsink. lasten päivähoito	3 375	3 200		3 300	3,1 %
	Ammatillinen koulutus	4 070	4 779		4 621	–3,3 %
	Hallinto ja keskitetyt tukipalvelut	2 634	2 550		2 623	2,9 %
Menot	Kaupungin tuottamat palvelut	533 337	553 130	565 703	571 179	3,3 %
	Suomenk. perusopetus ja lukiokoulutus	356 444	370 636		378 052	2,0 %
	Ruotsink. perusopetus ja lukiokoulutus	40 130	41 700		42 500	1,9 %
	Ruotsink. lasten päivähoito	20 364	21 019		21 880	4,1 %
	Ammatillinen koulutus	93 645	95 226		105 175	10,4 %
	Hallinto ja keskitetyt tukipalvelut	22 755	24 549		23 572	–4,0 %
Korvaukset ja avustukset muiden tuottamiin palveluihin						
Tulot		567	456	456	760	66,7 %
Menot		77 410	79 911	79 911	82 953	3,8 %
Työllisyyden hoitaminen						
Tulot		76	50	50	50	0,0 %
Menot		2 245	2 689	2 689	2 240	–16,7 %
Sivistys- ja henkilöstötoimi yhteensä						
Tulot		23 227	18 476	25 628	21 799	18,0 %
Menot		612 992	635 730	648 303	656 372	3,2 %

Oppilas-, opiskelija- ja lapsimäärät	TP 2012	TA 2013	Ennuste 2013	TA 2014	Muutos 2013–14 kpl.	%	TS 2015	TS 2016
Suomenkielinen perusopetus ja lukiokoulutus								
Esiopetus	135	162	162	107	–55	–34,0 %	107	107
Perusopetus	33 201	33 314	33 364	33 931	617	1,9 %	34 556	35 264
Perusopetuksen lisäopetus (10. lk.)	313	370	370	300	–70	19,0 %	300	300
Esi- ja perusopetus yhteensä	33 649	33 846	3 389	34 338	492	1,5 %	34 963	35 671
Lukiokoulutus	7 522	7 428	7 428	7 325	–103	–1,4 %	7 248	7 205
Valtionosuuteen oikeuttavat aineopiskelijat	688	623	623	697	74	11,9 %	697	697
Lukiokoulutuksen opiskelijat yhteensä	8 210	8 051	8 051	8 022	–29	–0,4 %	7 945	7 902
Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus yhteensä	41 859	41 897	41 947	42 360	463	1,1 %	42 908	43 573
Ruotsinkielinen perusopetus ja lukiokoulutus								
Esiopetus	82	70	69	71	1	1,4 %	71	71
Perusopetus	3 139	3 160	3 121	3 184	24	0,8 %	3 218	3 227
Perusopetuksen lisäopetus (10. lk.)	13	13	14	15	2	15,4 %	14	15
Esi- ja perusopetus yhteensä	3 324	3 243	3 204	3 270	27	0,8 %	3 303	3 313
Lukiokoulutus	1 251	1 251	1 292	1 258	7	0,6 %	1 259	1 260
Valtionosuuteen oikeuttavat aineopiskelijat	94	68	68	94	26	38,2 %	94	95
Lukiokoulutuksen opiskelijat yhteensä	1 345	1 319	1 360	1 352	33	2,5 %	1 353	1 355
Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus yhteensä	4 579	4 562	4 564	4 622	60	1,3 %	4 656	4 668
Ruotsinkielinen lasten päivähoito								
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset	1 677	1 657	1 749	1 842	185	11,2 %	1 801	1 800
– Omissa päiväkodeissa	1 564	1 516	1 633	1 722	206	13,6 %	1 681	1 680
– Perhepäivähoidossa	113	141	116	120	–21	–15,0 %	120	120
Ammatillinen koulutus								
Valtionosuuteen oikeuttava koulutus	7 357	7 270	7 788	8 040	770	10,6 %	8 150	8 510
– Tekniikan ala	3 784	3 891	3 932	4 132	241	6,2 %		
– Ravitsemis- ja talousala	482	515	525	566	51	9,9 %		
– Sosiaali- ja terveysala	2 493	2 584	2 719	2 720	136	5,3 %		
– Kulttuuriala	264	280	262	272	–8	–2,9 %		
– Maahanmuuttajien valmistava koulutus	189		204	204				
– Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus	144		146	146				
Valtionosuuteen oikeuttava lisäkoulutus	127	185	185	185	0	0,0 %	185	185
Maksullinen palvelutoiminta	385	578	578	578	0	0,0 %	578	578
Oppisopimuskoulutus	3 043	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %	3 000	3 000
Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat								
Oppilasmäärä	8 805	8 805	8 805	8 826	21	0,2 %	8 826	8 826
Ruotsinkielinen lasten päivähoito ostopalvelupäiväkodeissa								
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset	239	346	346	201	–145	–42 %	201	201

Kulttuurikeskus tukee kaupungin kulttuuri- ja taidekentän toimijoita avustuksin. Kulttuuritoimi keskittyy luovuuden ja uudistuvan kulttuuri- ja taidekentän tukemiseen. Samalla jatkokehitetään avustusjärjestelmän avustamiskriteerejä, hakuprosesseja ja niiden läpinäkyvyyttä. Kulttuuritoimen käyttötalouden menoista (43,5 miljoonaa euroa) varataan noin 29 miljoonaa euroa avustuksiin. Kulttuurikeskuksen johdolla valmistellaan kulttuurialojen päätöksenteko- ja organisaatorakenteen uudistamista kulttuurialan hallinnoinnin tehostamiseksi vuosina 2013–2014.

Kaupunginmuseo jatkaa ja kehittää erilaisista taustoista tuleville räätälöityjen opastusten tarjontaa. Väestön ikääntyminen lisää tarvetta kohdistaa erityishuomio vanhemman väestön palvelutarpeisiin. Museon rooli kulttuurin välittäjänä korostuu entisestään myös maahanmuuttajataustaisen väestön, lasten ja lapsiperheiden keskuudessa näiden väestöryhmien kasvaessa. Kaupunginmuseo muuttaa vuodenvaihteessa 2015–2016 peruskorjattuihin tiloihin Elefanttikortteliin ja kartoittaa kokoelmakeskus- ja verstastoiminnoille tilaratkaisuvaihtoehtoja yhdessä Tilakeskuksen ja taidemuseon kanssa pysyvän, toiminnallisesti ja taloudellisesti kestävänsä kokoelmaratkaisun löytämiseksi.

Taidemuseon keskeisenä menestystekijänä on korkeatasoinen erikoisnäyttelyohjelmisto, joka palvelee monipuolista kävijäkuntaa ja lisää uusien kävijäryhmien kiinnostusta kuvataiteeseen. Taidemuseon tavoitteena on luoda yhä parempaa, käyttäjäläheistä palvelukulttuuria kaikilla toimintansa alueilla. Vuorovaikutteinen asiakaspalvelukulttuuri on toiminnan kehittämisen perustana. Taidemuseo keskittää toimintansa Tennispalatsiin, jolloin päällekkäisiä toimintoja ja palveluja poistuu, mikä tehostaa työskentelyä.

Laajasalon kirjastoa uudistetaan Lähiörahaston avustuksella.

Taidemuseo keskittää museo-palvelunsa Tennispalatsiin

Ruuti on nuorten vaikuttamiskanava. Sen kautta nuoret voivat ajaa itselleen tärkeitä asioita, oli sitten kyse Itämeren suojelusta, uuden skeittipaikan rakentamisesta tai oman koulun viihtyvyydestä. Kuva Ruuti-Expon räppipajalta kaupungintalolta.

Kaupunginorkesterin toiminnalliset edellytykset ovat parantuneet musiikkitalossa. Oheispalveluihin on kiinnitetty erityistä huomiota. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitu eri kuntalaisryhmien tarpeet ja lisätty vuorovaikutteista yhteistyötä. Sähköisiä järjestelmiä hyödynnetään sekä yksityisasiakkaiden yhteydenpidossa että yritysmarkkinoinnissa.

Korkeasaari jatkaa yhteistyötään yritys- ja yhteistyöryhmien kanssa sekä yhteistyösopimuksin että tapahtumajärjestelyin omarahoituksen lisäämiseen tähtäävää kehittämisohjelmaa. Korkeasaari kehittää lisäksi toimintaansa ympäristökasvatuksen ja kouluopetuksen tukena mm. luontokouluilla ja erilaisilla tapahtumilla sekä tarjoamalla helsinkiläisille kouluille ilmaisen vierailumahdollisuuden.

Nuorisosiainkeskuksen toimintaa tulee leimaamaan nuorten 6–17-vuotiaiden kokonaismäärän väheneminen ja samalla monikulttuuristen nuorten määrän kasvaminen. Nuorisokulttuuriset ilmiöt näkyvät kaupunki- ja katukulttuurissa.

Nuorisosiainkeskuksessa lasten ja nuorten vuorovaikutussuunnitelmahankkeen toimintamallit vakiinnutetaan. Hankkeessa edistetään lasten ja nuorten mahdollisuutta osallistua paikallista nuorisotyötä ja politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Erityistä huomiota kiinnitetään vieraskielisten ja heikossa asemassa olevien nuorten äänen kuulumiseen nuorten vaikuttamiskanava Ruutissa. Kasvitarhapalveluiden järjestäminen peruskoulun oppilaille siirtyy vuoden 2014 alusta opetusvirastosta osaksi nuorisosiainkeskuksen toimintaa.

Liikuntavirasto pyrkii lisäämään kaupunkilaisten liikuntaa tuottamalla palveluja erilai-

Vaikuttamiskanava Ruudin toimintamallit vakiinnutetaan

sille asiakasryhmille ja sen lisäksi aktivoimalla sekä tukemalla liikuntapalvelujen tuottajia, liikuntaseuroja ja liikuntalaitoksia 16,9 miljoonalla eurolla vuonna 2014. Liikuntarakentamiseen on osoitettu yhteensä 10,7 miljoonaa euroa. Summasta 7 miljoonaa euroa on varattu liikuntapaikkojen perusparannuksiin. Loppuosuus on varattu uudisrakentamiseen sekä muun muassa venesatamiin ja Rastilan leirintäalueella tapahtuvaan rakentamiseen ja suunnitteluun.

Liikuntatoimen investoinnit suunnataan alueellisesti tasapainoissa kaupunginosien väestön tarpeiden perusteella. Voimavarojen suuntaamisessa suositaan väestöryhmiä, joille terveyden eriarvoisuuden riskit kasautuvat. Näiden ryhmien vähäisen liikunnan tunnistamista tehostetaan ja heille tarjotaan edullisia liikuntamahdollisuuksia. Lähiöliikunta on integroitu liikunnanohjaukseen. Maahanmuuttajille järjestetään liikuntatoimintaa. Ikäntyneiden toimintakykyä ylläpidetään liikuntaviraston senioriliikunnalla.

Tietokeskus tähtää visionsa mukaisesti kaupunkitiedon edelläkävijäksi. Tietokeskus hankkii, tutkii, julkaisee, säilyttää ja pitää saatavilla tietoa Helsingistä ja sen toimintaympäristöstä. Tietokeskuksen merkittävä hanke on Helsinki Region Infoshare – Avoin seututieto, joka tähtää olemassa olevan tiedon avoimeen ja maksuttomaan jakeluun.

Henkilöstön keittämispalvelut -liikelaitos (Oiva Akatemia) tuottaa koulutus-, kehittämis- ja konsultointipalveluja ensisijaisesti Helsingin kaupunkikonsernille. Oiva Akatemiaan siirtyi vuonna 2013 koulutus- ja kehittämishenkilökuntaa sosiaali- ja terveystieteiden ja jatkossa Oiva Akatemia toteuttaa kattavammin myös sosiaali- ja terveystieteiden koulutus- ja kehittämistehtäviä.

Lähiliikuntapaikkoja perustetaan koulujen pihoihin, liikunta-alueille ja puistoihin.

Liikunta-avustuksissa painopisteenä on lasten ja nuorten liikunnan tukeminen

Luonnos
uudesta
yleiskaavasta
laaditaan

Kaupungin
palveluverkkoa
kehitetään
alueellisilla
tilatarkasteluilla

Edellytyksiä
luodaan
5 500 uudelle
asunnolle
vuosittain

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi

Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimen toimintaan ja tavoitteisiin taloussuunnitelmakaudella vaikuttaa keskeisesti kaupungin strategiaohjelma 2013–2016. Strategiaohjelman mukaisesti Helsingin kaupungin tavoitteena on mm. luoda kaavoituksella ja tonttien luovutuksella edellytykset 5 500 asunnon rakentamiselle vuosittain.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on strategiaohjelman 2013–2016 mukaisesti käynnissä uuden yleiskaavan laatiminen. Uudella yleiskaavalla on tarkoitus mahdollistaa vähintään 9 miljoonan kerrosalaneliömetrin asuinrakentaminen. Viraston sitovana tavoitteena on laatia yleiskaavasta luonnos vuoden 2014 aikana. Tämän lisäksi virasto on sitoutunut laatimaan asemakaavoja 5 500 asunnon rakentamiseksi. Asemakaavoitetusta asuntokerrosalamäärästä vähintään 1 650 asunnon tulee olla täydennysrakentamista. Kaupunkisuunnitteluviraston tavoitteena on myös jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennematkojen osuuden lisääminen.

Kiinteistövirasto tarjoaa tontteja asuntorakentamiseen strategiaohjelman 2013–2016 sekä Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman mukaisesti. Asuntorakentaminen jatkuu vilkkaana Jätkäsaarella ja Kalasatamassa. Täydennysrakentamiskorvauksella edistetään asuntojen lisärakentamista kaupungin vuokratonteilla, erityisesti kiinteistöyhtiöiden hallinnassa olevissa kohteissa. Tärkeimmät täydennysrakentamiskohteet ovat Myllypuron alue, Ormuspelto Malmilla, Isonnevantien alue Haagassa ja Linnanpelto Mellunkylässä.

Varikkoalueiden kehittämisprojekteilla luodaan uusia toimitila- ja asuntoalueita olemassa olevan rakenteen sisälle esim. Koskelan liikennevarikolla. Toimitilatontteja luovutetaan lähinnä Jätkäsaaresta, Ruskeasuolta ja Pitäjänmäeltä. Teollisuus- ja varastotontteja luovutetaan pääasiassa Kivikon teollisuusalueelta. Helsingin keskustan elinvoiman vahvistamiseksi kiinteistöviraston toiminta kohdistuu Töölönlahden, ydinkeskustan (mm. kaupungintalokorttelit), Eteläsataman, Keski-Pasilan ja kampusalueiden kehittämiseen sekä Hakaniemen kehittämiseen. Lisäksi edistetään keskustan maanalaisten hankkeiden toteutumista. Metroasemien ja rautatieasemien vaikutusalueelta luovutetaan tontteja sekä toimitila- että asuntorakentamiseen. Tällaisia kohteita on Malmin, Ilmalan, Ruoholahden, Kalasataman, Käpylän, Herttoniemen, Itäkeskuksen, Puotilan, Myllypuron ja Mellunkylän asemien läheisyydessä. Östersundomissa jatketaan aktiivista maanhankintaa maapoliitisten periaatteiden mukaisesti. Strategiaohjelman tavoitteiden mukaisesti tavoitellaan kiinteän omaisuuden vuosittaista 100 miljoonan euron myyntiä.

Tilakeskuksen tavoitteena on, ettei kaupungin omassa käytössä olevien toimitilojen kokonaispinta-ala kasva strategiakaudella. Tilakeskus osallistuu aktiivisesti tilankäytön tehostamista edistäviin hankkeisiin. Tilakeskuksen tavoitteena on myydä vuosittain noin 20 000 neliometriä tarpeettomia toimitiloja käyttömenojen ja korjausinvestointien hillitsemiseksi. Kaupungin omistamien rakennusten energiatehokkuutta parannetaan korjauksien ja ylläpidon avulla sekä vaikutetaan tilojen käyttäjien käyttötottumuksiin. Tilakeskus seuraa ja ohjaa energiatehokkuustavoitteiden toteutumista uudis- ja peruskorjaushankkeiden eri vaiheissa.

Asuntotuotantotoimisto rakennuttaa ja peruskorjaa Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman 2012 sekä asiakkaiden tavoitteiden mukaisesti laadukkaita ja elinkaarikustannuksiltaan edullisia asuntoja. Asuntotuotantotoimisto sitoutuu vuonna 2014 rakennuttamaan 892 uutta asuntoa.

Rakennusvalvonta on lakisääteistä viranomaistoimintaa. **Rakennusvalvontavirasto** huolehtii omalta osaltaan, että säännöksissä määriteltyt sekä valtuuston ja lautakunnan asettamat määrälliset ja laadulliset tavoitteet toteutuvat. Rakennusvalvontavirasto sitoutuu käsittelemään vähintään 80 prosenttia saapuneista lupahakemuksista kuudessa viikossa.

HELSINGIN YLEISKAAVA

Oletko ajatellut Helsinkiä?
Helsingille valmistellaan
yleiskaavaa.

Jätkäsaaren Länsisatamassa
asuntoja ja rantarakenteita.

Kruunuvuorenrannan pääkaduksi tulee Koirasaarentie, joka rakennetaan ensimmäisenä uudelle alueelle. Kolmisen kilometriä pitkstä Koirasaarentiestä tulee leveä väylä, jonka keskellä kulkevat raitiovaunut.

Pitkäjänteinen investointisuunnittelu talouden tasapainottamiseksi

Kaupungin kokonaisinvestoinnit liikelaitokset mukaan lukien ovat 708,4 miljoonaa euroa, josta investoinnit ilman liikelaitoksia ovat strategiaohjelmassa asetetun 435,0 miljoonan euron investointiraamin mukaiset. Liikelaitosten investoinnit ovat 273,4 miljoonaa euroa.

Investointien taso nousee vuoden 2013 talousarvioon verrattuna 12,0 miljoonaa euroa eli 1,7 prosenttia. Ilman liikelaitoksia kaupungin investointiosan menot ovat 7,5 prosenttia pienemmät kuin vuoden 2013 talousarviossa.

Suunnitelmavuosina 2015–2016 kaupungin investoinnit ilman liikelaitoksia ovat raamin mukaiset 435 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 kokonaisinvestointimenoiksi arvioidaan 822 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuonna 2016 tason ennustetaan nousevan 870 miljoonaan. Näistä liikelaitoksiin kohdistuvista vuosia 2015–2016 koskevista investoinneista valtaosa kohdistuu Helsingin Energiaan, joka tulee toimimaan yhtiönä vuodesta 2015 eteenpäin.

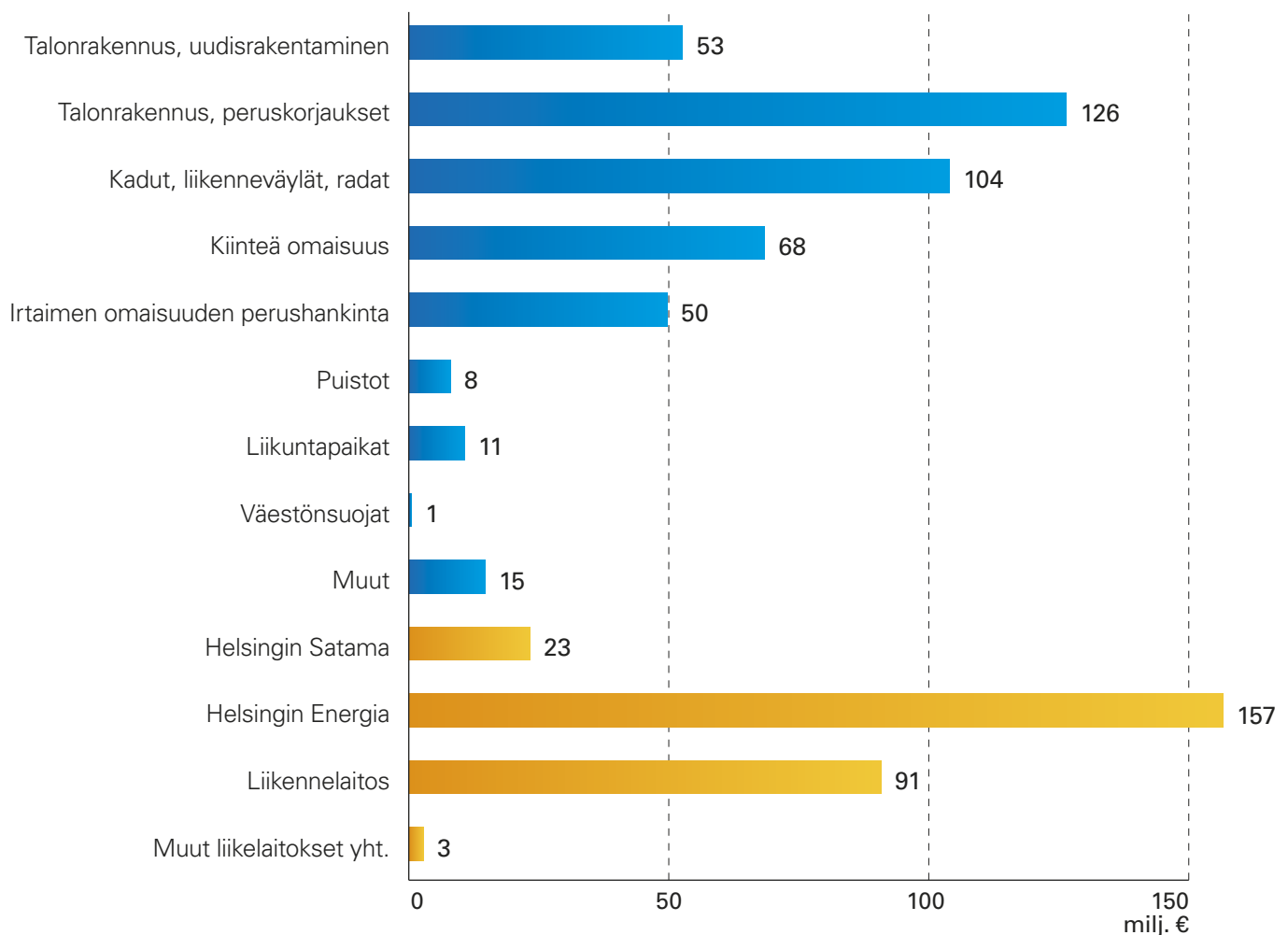
Olemassa olevan rakennuskannan ja kunnallistekniikan korjaamisen ja parantamisen ohella merkittävän osan investoinneista muodostavat Kalasataman, Jätkäsaaren ja Pasilan rakentaminen sekä käynnistyvän Kruunuvuorenrannan alueen rakentaminen. Suunnitelmakaudella uusien alueiden esirakentamisen sekä katujen ja puistojen rakentamisen osuus kokonaisinvestoinneista on noin viidennes. Suunnitelmakauden jälkeen osuus nousee suurten joukkoliikennehankkeiden vuoksi noin neljännekseen kokonaisinvestoinneista.

Talojen korjausten osuus on suunnitelmakaudella ja kauden jälkeenkin usean vuoden ajan lähes 30 prosenttia kokonaisinvestoinneista.

Investoinnit pidetään 435 miljoonan euron raamin tasolla

Investoinnit vuonna 2014

peruskaupungin osalta 435 miljoonaa euroa ja liikelaitokset huomioiden 708 miljoonaa euroa

Merkittävä osa
investoinneista
käytetään
Kalasataman,
Jätkäsaaren,
Pasilan ja
Kruunu-
vuorenrannan
rakentamiseen

Tonttimaata ja
tarpeettomia
rakennuksia
myydään
aiempaa
enemmän

Kaupungin
omassa
käytössä
olevien
toimitilojen
kokonaispinta-
ala ei kasva
lähivuosina

Talousarviovuonna liikelaitosten investoinneista merkittävin on Helsingin Energia -liikelaitoksen osuus, 156,5 miljoonaa euroa, joka sisältää 68,9 miljoonan euron investoinnit voimalaitoksiin (mm. Salmisaaren ja Vuosaaren voimalaitosten automaation ja sähköistykseen modernisoinnin). HKL-liikelaitoksen investoinnit ovat talousarviovuonna 90,8 miljoonaa euroa, johon sisältyy joukkoliikenteen perusinvestointeja (63,0 miljoonaa euroa). Helsingin Sataman investoinnit (23,3 miljoonaa euroa) kohdistuvat matkustajasatamiin Länsisatamassa ja Eteläsatamassa sekä mm. Vuosaaren tavarasataman toiminnallisiin muutoksiin.

Taloussuunnitelmakaudella liikelaitosten investointitaso kasvaa voimakkaasti. Investoinnit ovat vuonna 2015 yhteensä 387 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 yhteensä 435 miljoonaa euroa. Nousu johtuu Helsingin Energian ja HKL-liikelaitoksen investointien kasvusta. Energiassa suurimpia investointeja ovat varautuminen tuuli- ja ydinvoimaosuuksiin tehtäviin sijoituksiin, varautuminen Vuosaaren monipolttoainevoimalaitoksen ja tunnelin rakentamiseen sekä IE- eli teollisuuspäästödirektiivin vaatimat investoinnit Salmisaaren ja Hanasaaren voimalaitoksilla. HKL investoi eniten uusiin metrojuniin ja raitiovaunuihin sekä automaattimetron. Helsingin Sataman investointien lisäys taloussuunnitelmakaudella kohdistuu Länsisatamaan laajennusalueen käyttöönottoon.

Länsimetro toteutetaan Espoon ja Helsingin yhteisen Länsimetro Oy:n hankkeena.

Kiinteän omaisuuden myynnistä arvioidaan saatavan suunnitelmakaudella 2014–2016 vuosittain 100 miljoonaa euroa. Rakennusten ja osakkeiden myyntitavoite on 25 miljoonaa euroa. Vuosittainen myyntitavoite 2015–2016 nousee 35 miljoonaan euroon.

Kiinteän omaisuuden hankintaan varataan talousarviovuonna yhteensä 10,5 miljoonaa euroa ja samaan tasoon varaudutaan myös muina suunnitelmavuosina. Esirakentamiseen, maaperän puhdistukseen ja täyttöihin on talousarviossa varauduttu 54 miljoonalla eurolla. Merkittävimmin esirakennetaan Länsisataman alueella, 10,8 miljoonalla eurolla, Kalasataman alueella, 8,6 miljoonalla, käynnistyvällä Kruunuvuorenrannan alueella, 8,4 miljoonalla, ja Pasilan alueella, 4,9 miljoonalla eurolla. Suunnitelmavuonna 2015 esirakentamiseen arvioidaan tarvittavan 69 miljoonaa euroa ja seuraavana vuonna 59 miljoonaa euroa.

Talonrakennuksen investointeihin on talousarviossa varattu yhteensä 179,1 miljoonaa euroa. Tilakeskuksen uudis- ja lisärakennushankkeisiin ja niiden suunnitteluun on varattu 52,7 miljoonaa, korjaushankkeisiin ja niiden suunnitteluun 117,7 miljoonaa sekä kaupungin talokorttelien kehittämiseen 6,9 miljoonaa euroa. Pelastustoimen rakennuksiin on varattu 1,9 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuonna 2015 talonrakennuksen investointeihin arvioidaan tarvittavan 170 miljoonaa euroa ja vuoden 2016 tarpeeksi arvioidaan 185 miljoonaa euroa.

Investointiohjelman lisäksi kaupungin suunnitelmissa on toteuttaa uudishankkeita myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Merkittävimpiä kiinteistöyhtiömuotoisina suunniteltuja uudishankkeita ovat Tukutorin pakastamo ja Metropolia Ammattikorkeakoulun käyttöön tarkoitettu Myllypuron kampuskiinteistö. Kiinteistöyhtiömuotoisena hankkeena suunnitellun Jätkäsaaren Bunkkerin soveltuvuutta kaupungin ulkopuoliseen käyttöön selvitetään. Lisäksi investointisuunnitelmaan sisältyvä keskusterveysasema suunnitellaan toteutettavan mahdollisesti vuokrakohteena.

Kaupunginteatteri peruskorjataan Helsingin teatterisäätiön toimesta lainarahoituksella.

Strategiohjelman tavoitteena on, että kaupungin omassa käytössä olevien toimitilojen kokonaispinta-ala ei kasva strategiakaudella. Olemassa olevien tilojen käyttöä tehostetaan ja kaupungin ydintoiminnan kannalta tarpeettomien kiinteistöjen ja osakehuoneistojen myyntiä jatketaan.

Uudisrakentamisessa talonrakennushankkeiden pääpaino on uusien alueiden palvelurakennusten, päiväkotien ja korttelitalojen sekä Malmin sairaalan toteuttamisessa. Merkittävimpiä kohteita suunnitelmakaudella ovat Keskustakirjasto, korttelitalot Kalasatamassa, Jätkäsaaressa ja Viikinmäessä, Staran työtukikohta Jätkäsaaressa, päiväkotit Neulanen Myllypurossa sekä Maunulan kirjasto ja työväenopisto.

Korjausrakentamisen osuus talonrakennuksen kokonaisinvestoinneista on suunnitelmakaudella edelleen merkittävä eli kolme neljäsosaa. Korjausrakentaminen keskittyy rakennusten turvallisuuden ja terveellisyysparantamiseen. Erityisesti koulujen ja päiväkotien sisäilma- ja kosteusvaurioita korjataan. Korjausrakentamisen investointitaso ansiosta kiinteistö- ja kunnat voidaan pitää käyttökelpoisissa kunnossa. Merkittävämpiä yksittäisiä korjauskohteita suunnitelmakaudella 2014–2016 ovat Roihuvuoressa ja Vallilassa Teollisuuskatu 23:ssa sijaitsevien oppilaitostilojen perusparannus ja muutostyöt, Vuosaaren ala-asteen perusparannus sekä Elefanttikorttelin pohjoisosassa Katariinankadulla sijaitsevien tilojen perusparannus.

Ammatillisia oppilaitoksia peruskorjataan 200 miljoonalla eurolla kymmenen vuoden aikana.

Katu- ja liikenneväylärakentaminen

Katu- ja liikenneväyläinvestointeihin on talousarviossa varattu 104 miljoonaa euroa. Investointien arvioidaan olevan 98 miljoonaa euroa vuonna 2015 ja 97 miljoonaa euroa vuonna 2016. Kaupungin suurten liikennehankkeiden kuten Kruunusiltojen (kokonaiskustannukset raitiotie mukaan lukien 210 miljoonaa euroa), Sörnäisten liikennetunnelin (160 miljoonaa euroa) sekä Linnanrakentajantien ja Itäväylän eritasoliittymän (160 miljoonaa euroa) rakentaminen alkaa suunnitelmakauden jälkeen.

Liikenneviraston kanssa toteutetaan yleisiin teihin liittyviä liikennejärjestely- ja meluntorjuntahankkeita. Yhteishankkeet toteutuvat, jos valtio käynnistää ne. Kaupunki osallistuu kustannuksiin erikseen sovittavalla tavalla. Kehä I:n ja Kivikontien eritasoliittymän rakentaminen etenee vuonna 2014. Liittymä mahdollistaa pääsyn Latokartanosta Kehä I:lle ja Kivikkoon ja poistaa samalla Kivikon valo-ohjatun liittymän Kehä I:lle. Kehä I:n toteutukseen Espoon rajan ja Vihdintien välillä varaudutaan suunnitelmakaudella. Lisäkaistojen ohel-

Kehä I:n liittymiä parannetaan

Kruunusillat-suunnittelu-kilpailun voittajaehdotus Gemma Regalis. Tuomariston mukaan siltalinja kaartaa kauniisti ja kepeästi Kruunuvuorenselän yli.

la hankkeeseen sisältyy kevyen liikenteen yhteyksien täydentäminen ja melunsuojauksen uusiminen. Muiden merkittävien yhteishankkeiden kuten Kehä I:n ja Itäväylän eritasoliittymän sekä Kehä I:n Myllypuron eritasoliittymän toteuttaminen ajoittuu suunnitelmakauden lopulle.

Valtion hankkeena käynnistyvään Pissararadan suunnitteluun kaupunki osallistuu valtion kanssa erikseen sovitulla tavalla.

Katuinvestoinnit jatkuvat keskeneräisillä projektialueilla Salmisaareissa, Arabia-Toukolan alueella, Etelä-Hermannissa, Viikki-Latokartanossa, Viikkinmäessä ja Vuosaareissa. Kadut valmistuvat suunnitelmakauden aikana. Projektialueiden ohella uudisrakentamista tapahtuu pienemmissä erilliskohteissa kuten Lauttasaareissa, Haagassa, Alppikylässä, Malmin Ormuspellossa, Kotinummentien alueella Tapaninkylässä, Tapulikaupungissa, Maunulassa, Myllypurossa puukaupungin, voimalan ja Lallukantien alueella, Mellunmäen Rukatunturintien alueella, Kivikon eteläosassa, Vuosaaren Kurkimoisiossa sekä Mellunkylän Linnanpellossa ja Tankovainiossa. Työpaikkarakentamisen kannalta tärkeimmät alueet ovat Kivikko ja Salmisaari.

Joukkoliikenteen poikittaisyhteyden, runkolinja 560:n (Jokeri 2) rakentamista Vuosaaren ja Myyrmäen välille jatketaan suunnitelmakauden aikana vuoteen 2016 saakka. Runkolinjan kokonaiskustannukset ovat noin 48 miljoonaa euroa, josta Helsingin osuus on noin 44 miljoonaa euroa. Katuinvestointeihin sisältyy ainoastaan nykyisen katuverkon parantaminen; pääosa kustannuksista (Keskuspuiston alittava tunneli ja Kuusmiehentien joukkoliikennekatu) sisältyy HKL-liikelaitoksen investointeihin. Bussiliikenteen linjasto- ja muutosmuutosten edellyttämiin pysäkkijärjestelyihin ja muuhun joukkoliikenteen sujuvoittamiseen varaudutaan poistamalla rakennetussa katuverkossa olevia rakenteellisia häiriötekijöitä. Länsimetron Lauttasaaren aseman ympäristön liikennejärjestelyt toteutetaan vuonna 2015.

Katujen peruskorjaus keskittyy pääosin ydinkeskustaan, jossa suurimmat hankkeet

**Runkolinja
560 (Jokeri 2)
-joukkoliikenne-
yhteys valmistuu
suunnitelma-
kaudella**

ovat Vuorikatu, Iso Robertinkatu sekä Erottaja. Siltojen (yli 600 katu- ja puistosiltaa) ja muiden erikoisrakenteiden (tukimuurit, portaat, meluesteet) peruskorjauksia toteutetaan suunnitelmakaudella niin, että ne säilyvät rakenteellisesti ja kaupunkikuvallisesti kunnossa.

Liikennejärjestelyhankkeet kohdistetaan erityisesti joukkoliikenteen sujuvuutta ja liikenteen turvallisuutta edistäviin liittymä-, risteys- ja kaistajärjestelyihin, jotka tukevat myös joukko- ja muun liikenteen sujuvuutta. Asuntokatuja hidasteet toteutetaan yhä useammin korotettuna suojatienä tai risteysenä. Jalankulku- ja pyöräilyväyliin osoitettu määräraha on tarkoitettu ensi sijassa nykyisen verkon parantamiseen ja pyöräilyverkon täydentämiseen kantakaupungissa. Jalankulku- ja pyöräilysiltoihin osoitetulla määrärahalla rakennetaan yli- ja alikulkusiltoja liikkumisen turvallisuuden ja sujuvuuden parantamiseksi.

Vuonna 2014 toteutetaan loput Siilitien metroaseman liityntäpysäköintijärjestelyt. Suunnitelmakauden aikana toteutetaan myös muun muassa Mellunkylän metroaseman liityntäpysäköintijärjestelyjä.

Puistorakentamiseen on varattu yhteensä 8 miljoonaa euroa. Tästä 3 miljoonaa euroa on varattu projektialueiden uusiin puistoihin ja loput muiden alueiden uusiin ja peruskorjattaviin puistoihin. Jätkäsaarella sijaitsevan Saukonpaadenpuiston rakentaminen etenee alueen muun rakentamisen edellyttämällä tavalla. Alueen keskeisen Hyväntoivonpuiston rakentaminen jatkuu koko taloussuunnitelmakauden. Kalasataman ja Kruunuvuorenran puistojen suunnittelu käynnistetään. Niiden rakentaminen alkaa suunnitelmakauden jälkeen.

Töölönlahden eteläosaa kehitetään väliaikaisjärjestelyinä siten, että alueen virkistyskäytömahdollisuudet ja kaupunkikuvallinen kelpoisuus varmistetaan. Rakentaminen rajoittuu radanvarren uusiin kortteleihin liittyvien puistonosien toteutukseen vuosina 2014–2015. Puistokokonaisuuden rakentaminen ajoittuu pidemmälle tulevaisuuteen.

Peruskorjausinvestoinnit kohdistuvat ensisijaisesti sellaisiin puistoihin, joiden turvalli-

Puistoissa kasvaa yli sata puulajia tai -lajiketta, joista katujen varsilla noin 30. Myös pensaat ovat puistojen peruskasvillisuutta.

**Pyöräilyverkkoa
täydennetään**

Liikunta- paikkojen kehittämisessä pääpaino on perus- parantamisessa

suutta ja toiminnallisuutta on tarpeen parantaa. Uusia puistoja rakennetaan mahdollisuuksien mukaan myös projektialueiden ulkopuolisilla alueilla.

Liikuntarakentaminen

Liikuntarakentamiseen on osoitettu yhteensä 10,7 miljoonaa euroa. Summasta 7 miljoonaa euroa on varattu liikuntapaikkojen perusparannuksiin. Loppuosuus on varattu uudisrakentamiseen sekä mm. venesatamiin ja Rastilan leirintäalueella tapahtuvaan rakentamiseen ja suunnitteluun. Uudisrakennushankkeista suurimpia ovat uudet lähiliikuntapaikat, Palloheinän ulkoilumajan laajennus ja huoltotiloihin tehtävät työt sekä Kivikon hiihtohallin keskeneräiset työt.

Venesatamissa resurssit kohdistetaan välttämättömiin perusparannustöihin. Rastilan leirintäalueen vuokrattavien mökkien ja saunojen rakentamista jatketaan vuoteen 2014 saakka.

Suunnitelmakaudella aloitetaan Tehtaanpuiston tekojääradan ja huoltorakennuksen rakentaminen. Kivikon hiihtohallin keskeneräisiä töitä jatketaan vuoteen 2015 saakka. Kauhunki osallistuu Olympiastadionin peruskorjaukseen.

Aluerakentamiskohteet

Uusien projektialueiden esirakentamiseen sekä katujen ja puistojen investointeihin käytetään vuonna 2014 yhteensä 77 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmakaudella 2014–2016 investoinnit ovat yhteensä 248 miljoonaa euroa.

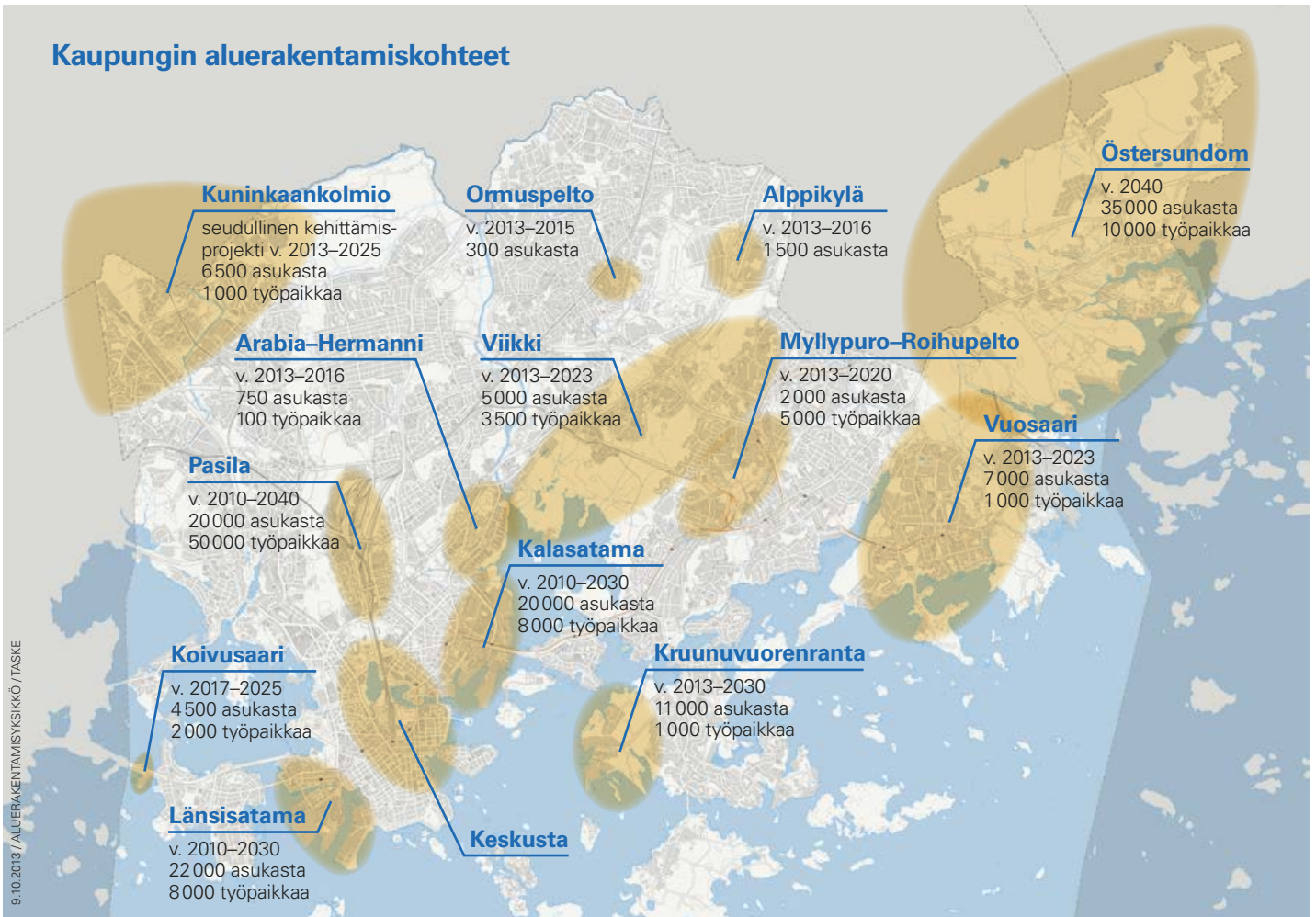
Merellisillä projektialueilla Jätkäsaarella sijaitsevan **Länsisataman** ja Sörnäistenniemellä sijaitsevan **Kalasadaman** asuntorakentaminen on jatkunut vauhdikkaana. Vuoden 2014 alussa

www.uutta-helsinki.fi

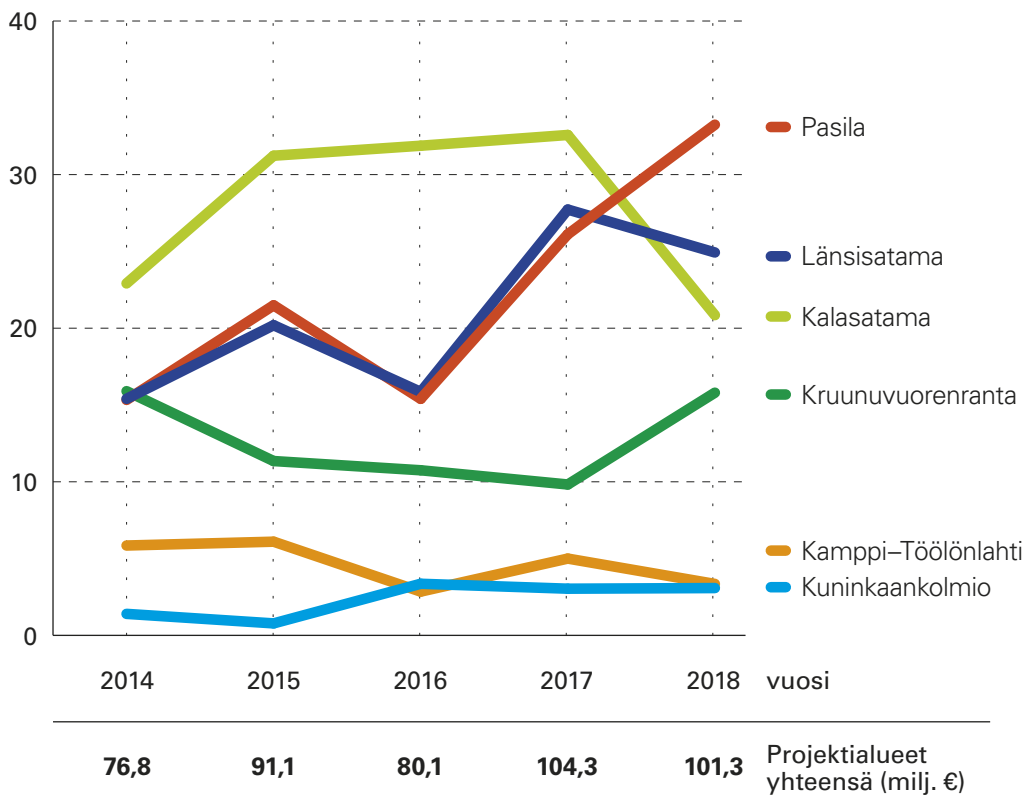
Kalasadama Kulosaaren sillan suunnasta. Asunto Oy Helsingin Trokarin Linna, Sörnäistenlaituri 3.

Kaupungin aluerakentamiskohteet

milj. €

Uusien projektialueiden investoinnit 2014–2018

Uusien projektialueiden esi-rakentamiseen sekä katujen ja puistojen investointeihin käytetään vuonna 2014 yhteensä 77 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmakaudella 2014–2016 investoinnit ovat yhteensä 248 miljoonaa euroa.

Pasilan Konepaja-alueesta rakennetaan toimisto-, liike- ja asuinkortteli.

Jätkäsaarella on noin 2 000 ja Kalasatamassa noin 1 500 uutta asukasta. Suuri, kymmenen vuotta kestävä rakentamisprojekti on Kalasataman keskuksen rakentaminen metroaseman ympärille. Jätkäsaarella on käynnissä suuren kalliopysäköintilaitoksen ja kadunpidon tukikohdan rakentaminen. Molemmilla alueilla kehitetään rakentamislogistiikan koordinointi-palvelua, jolla pyritään sujuvoittamaan aluerakentamista, sovittamaan yhteen eri toimintoja ja vähentämään rakentamisesta syntyviä haittoja.

Pasilassa asuntorakentaminen jatkuu Ilmalassa ja Vallilan konepaja-alueella. Keski-Pasilassa järjestetyn keskustakorttelin suunnittelu- ja toteutuskilpailun voittajaehdokkaaksi on valittu YIT Rakennus Oy:n ehdotus. Alueen jatkosuunnittelua ja rakentamisen aloittamista valmistellaan voittajaehdokkaan, Helsingin kaupungin ja valtion yhteistyöllä.

Kruunuvuorenrannan merellisen asuinalueen rakentaminen on käynnistynyt kadunrakennustöillä. Asuntorakentaminen alkaa vuonna 2014 Gunillankallion alueella. Kruunuvuorenrantaan johtavan siltayhteyden kansainvälinen suunnittelukilpailu ratkaistiin vuonna 2013. Siltayhteys tulee olemaan vuoden 2014 aikana osa liikenneyhteyksien ympäristövaikutusten arviointiprosessia. Kruunuvuorenrannassa tulevien vuosien merkittävimmät esirakentamistyöt liittyvät Koirasaarten meritäyttöihin sekä ranta-alueiden esirakentamiseen Haa-koninlahdella ja Koirasaarilla.

Kuninkaankolmio on Helsingin, Espoon ja Vantaan yhteinen aluekehittämisprojekti. Honkasuon ekotehokkaan asuinalueen katujen rakentaminen on alkanut ja asuntorakentaminen alkaa vuoden 2014 aikana. Kuninkaantammen alueella jatketaan eri osa-alueiden asemakaavoitusta. Poikittaista joukkoliikenneyhteyttä, runkolinja 560:tä (Jokeri 2) varten on käynnistynyt keskuspuiston alittavan joukkoliikennetunnelin rakentaminen. Joukkoliikennetunneliin liittyvät kadunrakentamistyöt aloitetaan Kuninkaantammen alueella vuoden 2014 loppupuolella.

Myllypurossa asuntorakentaminen jatkuu Myllypuron keskuksen ja Puu-Myllypuron alueilla. Voimalaitosalueen pientalotonteilla on käynnissä esirakentamistöitä sekä katujen ja kunnallistekniikan rakennustöitä. Myllypuroon sijoittuvan Metropolia Ammattikorkeakoulun kampuksen hankesuunnittelu jatkuu vuonna 2014.

Kuninkaantammen istutti Ruotsin kuningas Kustaa III 1700-luvun lopulla. Tammi seisoo nimeään kantavassa puistossa Kuninkaantammen asuinalueella.

Alppikylässä ja **Ormuspellossa** rakennetaan uusia persoonallisia asuinalueita ja kehitetään pientalokaupungin rakentamisperiaatteita. Alppikylän ensimmäisten kaupunkipientalo-kohteiden rakentaminen on alkanut vuonna 2013. Myös Ormuspellon asuntorakentaminen jatkuu vuonna 2014.

Östersundomiin laaditaan kolmen kunnan yhteistä yleiskaavaa. Vuoden 2014 aikana projektissa selvitetään kaupunkirakentamisen ja elinkeinokehittämisen periaatteita. Myös aurinkoenergian hyödyntämisen periaatteita sekä kunnallistekniikan, raideliikennejärjestelmän ja asuntorakentamisen toteuttamismalleja selvitetään.

Vanhoilla projektialueilla **Vuosaarella**, **Viikissä**, **Arabia-Hermannissa**, **Töölönlahdella** ja **keskustassa** rakentaminen ja kehittäminen jatkuvat vilkkaina. Näille alueille kohdistuu normaalin kunnallistekniikan ja palvelurakentamisen lisäksi tärkeitä investointeja kuten kaupungin ja Liikenneviraston yhteishanke Kehä I:n ja Kivikon eritasoliittymä Viikissä sekä Finlandiapuisto ja Torikortteleiden peruskorjaus keskustassa. Viikkiin on myös valmistumassa useita ekologisen asuntorakentamisen koehankkeita. Keskustassa rakennetaan Leppäsuolle asuntoja ja Töölönlahdelle toimistoja ja asuntoja. Itäkeskuksessa varaudutaan Citymarketin laajennustöiden aloittamiseen vuonna 2014.

Alppikylä rakentuu. Asuntotyytit vaihtelevat kerrostaloista pientaloihin, mutta pääosassa ovat toisiinsa kiinni rakennetut, yhden tai kahden asunnon kaupunkipientalot. Alueella on myös tontteja toimitiloille.

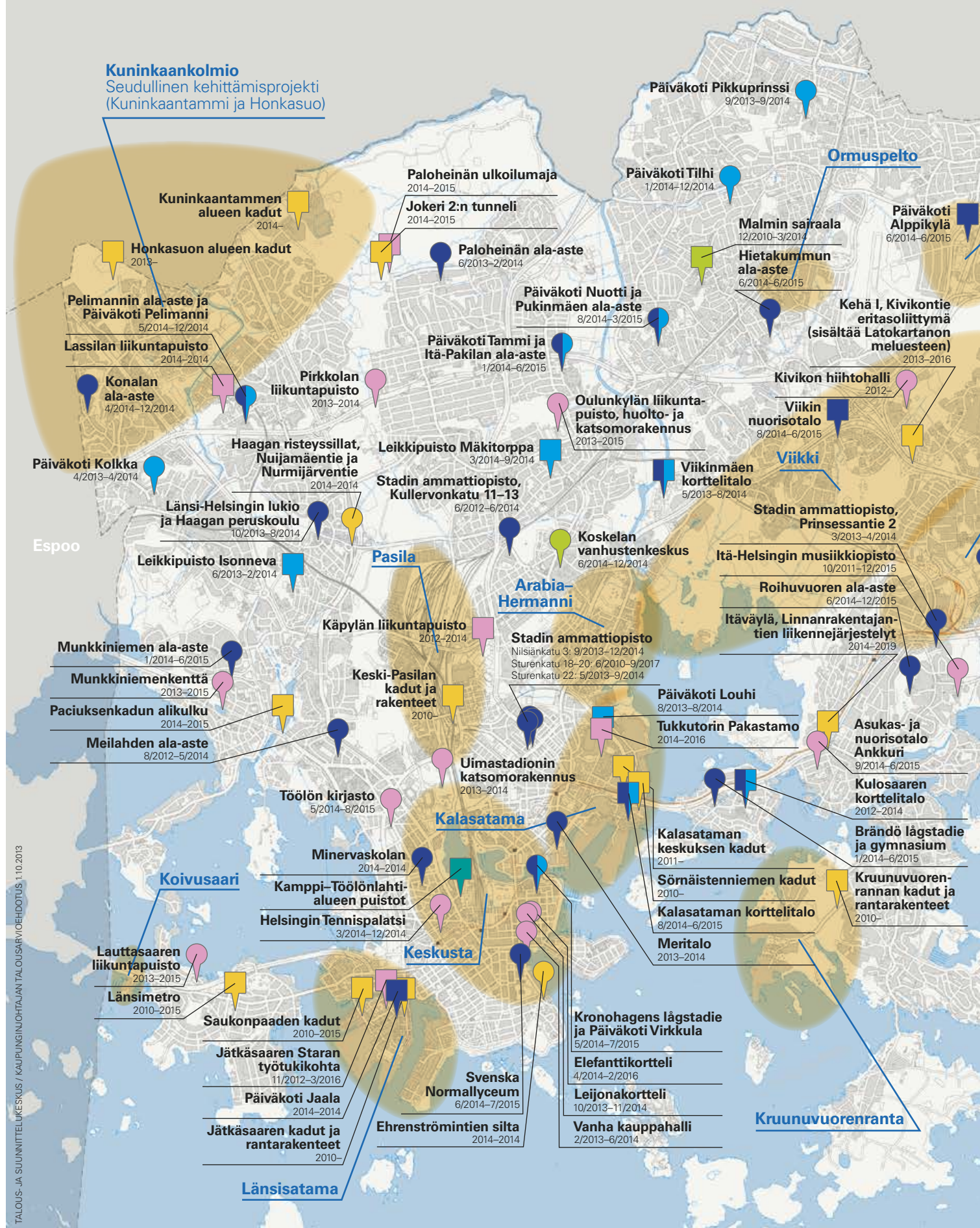

Myllypuro uudistuu. Mamsellimyllynkadun talojen pihamaalla leikkimässä Katja Ruokoniemi ja lapset Teo ja Noella Katz.

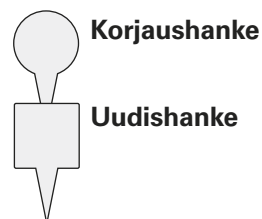
Östersundom. Sakarinmäen koulukeskuksen laajennustyöt ovat alkaneet maaliskuussa 2013 ja valmistuvat elokuussa 2014.

Merkittävät rakennushankkeet 2014

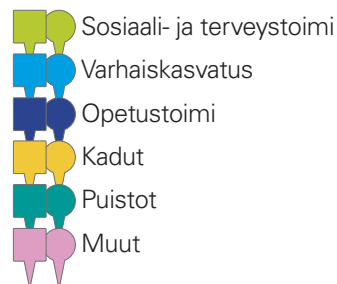

Hankkeet

Toimialat

Kartassa on esitetty pääasiassa yli miljoonan euron suuriset hankkeet. Kartassa esitettyjen kohteiden lisäksi toteutetaan useita kustannuksiltaan pienempiä kohteita.

Talonrakennushankkeiden osalta lisää kohteita löytyy talousarvion liitteenä 5 olevasta talonrakennushankkeiden rakentamishojelmasta.

Katujen ja viheralueiden työkohteet päivittyvät talousarvion lopullisen hyväksymisen jälkeen rakennusviraston verkkosivuille http://www.hel.fi/hki/HKR/fi/Ty_kohteet

Talousarvioaineisto internetissä: www.hel.fi/talousarvio www.hel.fi/taske

Investoinnit kartalla:

<http://www.hel2.fi/taske/julkaisut/talousarvio2014/kartta/>

Kaupunginvaltuuston kokoukset internetissä:

www.helsinkikanava.fi

Talousarvio- tiedusteluihin vastaavat

**Kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen**

puh. (09) 310 36000

**Talousarviopäällikkö
Tuula Saxholm**

puh. (09) 310 36250

Toimialakohtaisia lisätietoja antavat

Konserniyksikön päällikkö Matti Malinen
puh. 310 36277

- kaupungin liikelaitokset: Helsingin Energia, Helsingin Satama, Talous-
hallintopalvelu (Talpa), HKL-liikelaitos,
Palmia-liikelaitos, Henkilöstön kehittä-
mispalvelut -liikelaitos (Oiva Akatemia)

Johtava suunnittelija Ari Hietamäki
puh. 310 36567

- kaupunginjohtajan toimiala: kaupungin-
kanslia, tarkastusvirasto
- verotulot ja valtionosuudet

Erityissuunnittelija Katja Rimpilä
puh. 310 36256

- sosiaali- ja terveystoimi
- varhaiskasvatusvirasto

Erityissuunnittelija Tero Niininen
puh. 310 25915

- työterveyskeskus, tietokeskus, opetus-
virasto, suomenkielinen työväenopisto,
ruotsinkielinen työväenopisto, kaupun-
ginkirjasto, Helsingin taidemuseo, kult-
tuurikeskus, kaupunginmuseo, kaupun-
ginorkesteri, Korkeasaaren eläintarha,
nuorisosiainkeskus, liikuntavirasto

Hankepäällikkö Juha Viljakainen
puh. 310 36276

- investoinnit
- rakennusvirasto, rakentamispalvelu
(Stara), kiinteistövirasto

Projekti-insinööri Saara Kanto
puh. 310 25531

- investoinnit
- kaupunkisuunnitteluvirasto,
asuntotuotantotoimisto,
rakennusvalvontavirasto

Erityissuunnittelija Mari Rajantie
puh. 310 73043

- tukkutori, hankintakeskus
- pelastuslaitos, ympäristökeskus

Controller Pia Halinen
puh. 310 25718

- avustukset
- konsernin tytäryhteisöt

Suunnittelija Anne Alanko
puh. 310 36271

- talousarvioaineisto ja esitysmateriaalit